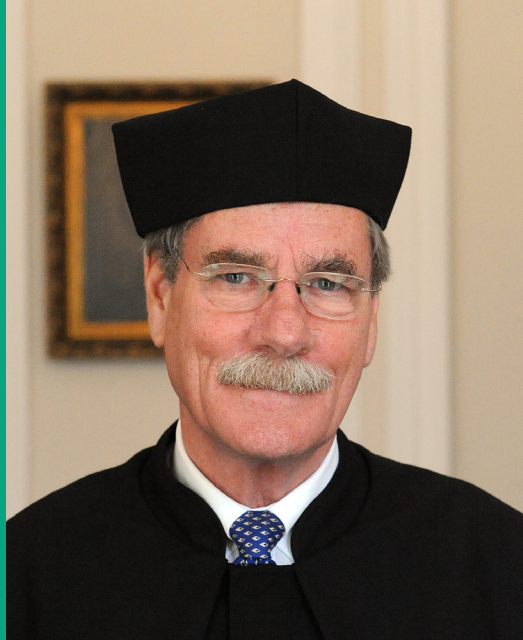

Uroczystość wręczenia dyplomu
doktora honoris causa

Uniwersytetu Warszawskiego

DOKTOROWI ECKARTOWI HIENOWI

The ceremony of awarding
DOCTOR ECKART HIEN
with a degree of doctor honoris causa
of the University of Warsaw

**Uroczystość wręczenia dyplomu
doktora honoris causa
Uniwersytetu Warszawskiego
DOKTOROWI
ECKARTOWI HIENOWI**

**17 czerwca 2008 roku
Uniwersytet Warszawski**

Biuro Promocji Uniwersytetu Warszawskiego

© Biuro Promocji UW

Skład i druk: AND Spółka z o.o.

ISBN: 83-88374-68-0

Zdjęcia: Marcin Kluczek

Tłumaczenie: Sylwia Twardo

**Program uroczystości
wręczenia dyplomu doktora honoris causa
Uniwersytetu Warszawskiego
dr. Eckartowi Hienowi**

- ❖ *Hymn państwowy*
- ❖ Otwarcie uroczystości przez prorektora UW,
prof. dr. hab. Wojciecha Tygielskiego
- ❖ Laudacja promotora,
prof. dr. hab. Janusza Trzcńskiego
- ❖ Przemówienie dziekana Wydziału Prawa
i Administracji
prof. dr. hab. Tadeusza Tomaszewskiego
- ❖ Wręczenie dyplomu doktora honoris causa
- ❖ *Gaude Mater Polonia*
- ❖ Wystąpienie doktora honoris causa,
Eckarta Hiena
- ❖ Zamknięcie uroczystości przez prorektora UW,
prof. dr. hab. Wojciecha Tygielskiego
- ❖ *Gaudeamus igitur*
- ❖ Odczytanie listów gratulacyjnych, nadesłanych
z okazji nadania dyplomu doktora honoris causa
dr. Eckartowi Hienowi i wręczenie medalu UW

UCHWAŁA NR 383
SENATU UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO
z dnia 21 maja 2008 r.
w sprawie przyjęcia recenzji i nadania tytułu
doktora honoris causa

Na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym” (Dz.U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz § 8 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW z 2006 r. nr 7, poz. 94 ze zm.), po zapoznaniu się z recenzjami prof. Romana Hausera z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. Jerzego Stelmasiaka z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prof. Zbigniewa Witkowskiego z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dotyczącymi dorobku dr. Eckarta Hiena, kandydata do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego, Senat Uniwersytetu Warszawskiego postanawia, co następuje:

§1

Nadaje się dr. Eckartowi Hienowi tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego.

§2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Senatu UW
Rektor
Prof. dr hab. Katarzyna Chałasińska-Macukow

Prof. dr hab. Roman Hauser
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**Opinia dla Senatu Uniwersytetu Warszawskiego
w związku z nadaniem tytułu doktora honoris causa
doktorowi Eckartowi Hienowi**

Mam zaszczyt zwrócić się do Magnificencji i Wysokiego Senatu z gorącą prośbą o udzielenie poparcia podjętym przez Senat Uniwersytetu Warszawskiego, na wniosek Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, formalnym krokiem, mającym na celu nadanie doktorowi Eckartowi Hienowi godności doktora honoris causa.

Doktor Eckart Hien, jeden z najznamienitszych administratywistów europejskich, od wielu lat należy też do nielicznego grona wybitnych sędziów europejskich. Doktor Hien, dziś emerytowany prezes Federalnego Sądu Administracyjnego Republiki Federalnej Niemiec, jest wspaniałym, znanym i cionym w Europie znawcą prawa, zasłużonym inspiratorem i organizatorem współpracy sądów administracyjnych Europy. Jest także twórcą cenionego w Europie i w Niemczech dorobku naukowego. Mocno podkreślić także należy osiągnięcia dr. Eckarta Hiena na polu popularyzacji wiedzy o pozycji i znaczeniu sądownictwa administracyjnego w europejskich systemach wymiaru sprawiedliwości. Od wielu lat obecny i bardzo aktywny w dyskusji o funkcji i znaczeniu prawa europejskiego, wywarł na nie istotny i inspirujący wpływ.

Przebieg pracy zawodowej doktora Eckarta Hiena był złożony, ale też charakterystyczny dla niemieckiego systemu dochodzenia do stanowiska sędziowskiego. Pierwsze dziesięć lat Jego działalności zawodowej (1970-1980) poświęcone było pracy w administracji wewnętrznej Republiki Bawarskiej. Tutaj zajmował się zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem ogólnej administracji publicznej kraju związkowego oraz wieloma obszarami prawa publicznego (w szczególności prawem policyjnym, budowlanym, komunalnym, wodnym, drogowym, prawem cudzoziemców i azylowym oraz prawem wyborczym). Pracował na wszystkich szczeblach hierarchii urzędniczej w

obszarze administracji wewnętrznej, na szczeblu komunalnym w Urzędzie Starostwa (*Landratsamt*) Ebersberg (zajmował tu stanowisko Kierownika Wydziału odpowiedzialnego za Urząd ds. Młodzieży i Spraw Społecznych, nadzór komunalny i realizację postanowień prawa drogowego), w Rządzie Okręgowym Górnej Bawarii – *Bezirksregierung Oberbayern*¹ (jako kierownik odpowiedzialny za dziedzinę spraw społecznych) oraz w Bawarskim Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (jako referent ds. podstawowych problemów samorządu komunalnego).

Po dziesięciu latach pracy – w roku 1980 – Eckart Hien zmienił niejako „władze”: z egzekutywy na władzę sądowniczą, a mianowicie został powołany na stanowisko sędziego sądu administracyjnego.

Zmiana ról z „kontrolowanego” (urzędnika administracji) na „kontrolera” (sędziego) była znacząca dla pojmowania zawodu sędziowskiego przez Eckarta Hiena, jako sędziego sądu administracyjnego. Zna on wymagania, jakie prawo oraz państwo i społeczeństwo stawia urzędnikom państwowym. Wielokrotnie wskazywał, iż efektywne, służące potrzebom kraju i jego społeczeństwa wypełnianie zadań państwowych spoczywa na kreatywnych, twórczo myślących urzędnikach. Stwierdzał, że ustawodawca może wyznaczać jedynie ogólne ramy, na których granice administracja musi w swej działalności zważać. Doktor Hien zawsze reprezentował pogląd, że sądy muszą pozostawić administracji pewien samodzielny margines kształtowania stosunków prawnych i z tego powodu kierować się sę-

1 Republika Bawarska (Freistaat Bayern), powszechnie znana jako kraj związkowy Bawaria jest podzielona na 7 rejencji (Regierungsbezirke), którymi kierują rządy okręgowe (Górna Bawaria, Dolna Bawaria, Górny Palatynat, Górna Frankonia, Frankonia środkowa, Dolna Frankonia, Szwabia). *Bezirksregierung* jest organem średniego szczebla w systemie administracji publicznej pomiędzy powiatami i miastami na prawach powiatu a administracją Rządu Krajowego Bawarii. Koordynuje on interesy ministerstw zadaniowych w Górnej Bawarii, jest właściwy w sprawach odwołań od decyzji podporządkowanych mu organów, wspiera inicjatywy prywatne oraz publiczne, doradza i sprawuje nadzór nad 84 podporządkowanymi organami państwowymi, 20 górnobawarskimi powiatami ziemskimi oraz nad 9 miastami na prawach powiatu, jak również nad związkami celowymi, fundacjami i kasami oszczędności.

dziowską powściągliwością przy rozpatrywaniu konkretnych spraw (chodzi tu o złożony i skomplikowany problem zakresu i głębokości kontroli sądowej). W pełni zasadnie podkreślał, że działalność sądu administracyjnego musi się koncentrować na żądaniu ochrony prawnej obywatela, a nie ma na celu ogólnej obiektywnej kontroli władzy wykonawczej.

Od roku 1995 Eckart Hien przejął funkcję reprezentowania Federalnego Sądu Administracyjnego w kontaktach międzynarodowych. Sprawując tę funkcję utrzymywał on regularne kontakty zarówno z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Najwyższych Sądów Administracyjnych (AIHJA/IASAJ – Sekretariat Generalny w Paryżu), jak również ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej.

W zakres tych funkcji wchodziły także kontakty międzynarodowe z sądami i instytucjami z całego świata. Istotną treścią tych kontaktów jest kwestia, czy i w jaki sposób sądowa kontrola administracji publicznej, jako nieodłączna część składowa systemu opartego na koncepcji państwa prawnego, może zostać najlepiej i najefektywniej ukształtowana. Było szczególnie intencją Prezesa Hiena, aby ideę państwa prawa – *the rule of law* – umacniać nie tylko na poziomie krajowym (narodowym) i w Europie, lecz czynić to w taki sposób, aby ta idea zyskała popularność również w skali międzynarodowej.

Już podczas kolokwium w Brukseli w 1996 roku Prezes Hien żywo wspierał zaproponowaną przez Belgię ideę, aby do tymczasowemu luźnemu Stowarzyszeniu Europejskich Najwyższych Sądów Administracyjnych nadać silne ramy organizacyjne. Statuty tegoż Stowarzyszenia zostały przyjęte w roku 2000 podczas Kolokwium w Wiedniu.

Eckart Hien w znaczący sposób uczestniczył przy wypracowaniu statutów organizacji, jak i z wielką roztropnością i zręcznością angażował się w to, aby Stowarzyszenie mogło zostać założone i to w drodze jednogłośnej uchwały. Priorytet jego działalności polegał na tym, aby ustrukturalizować i ożywić merytoryczną pracę Stowarzyszenia. W tej sferze Stowarzyszenie postawiło sobie za cel m.in. wspieranie ciągłej i systematycznej współpracy członków, zaś w szczególności

ulepszenie podstaw stosowania prawa europejskiego poprzez zinstytucjonalizowaną wymianę informacji.

W związku z tym stworzono elektroniczne bazy danych: Dec-Nat (*decisions nationales* – orzeczenia krajowe) oraz Jurifast, jak również założono wewnętrzne forum dyskusyjne. Stowarzyszenie organizuje poza tym co roku dwa do trzech seminariów na specjalne tematy, dotyczące wzajemnej współpracy między sądami lub z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu. Ważnym priorytetem seminariów w ostatnich latach było usprawnienie udzielania informacji nowym członkom, których kraje przystąpiły do Unii Europejskiej. W tej sferze celem, do jakiego dążył Eckart Hien, było uczynienie użytecznymi doświadczeń starych członków, tak aby mogły im – bez pouczającego tonu – dostarczyć nowych impulsów do rozbudowywania własnego ustroju sądowego oraz otworzyć możliwość uniknięcia błędnych dróg w poszukiwaniu potrzebnych rozwiązań krajowych.

Te sfery działalności Stowarzyszenia zostały w dużej mierze zaproponowane, a następnie były kierowane przez Sekretarza Generalnego oraz przez Prezydium (zarząd), w skład którego doktor Hien wchodził w latach 2002–2004 jako Wiceprzewodniczący, od 2004 do 2006 roku jako Przewodniczący. Od roku 2006 zasiada w nim ponownie jako Wiceprzewodniczący.

Działalność Stowarzyszenia nie dałaby się urzeczywistnić bez znacznego poszerzenia szczupłej bazy finansowej, dotychczas zasilanej wyłącznie ze składek członkowskich. Dzięki kontaktom i negocjacjom udało się uzyskać oficjalne uznanie Stowarzyszenia przez Unię Europejską oraz wsparcie finansowe z jej strony. Również w tym zakresie aktywność i zaangażowanie Prezesa Hiena okazały się niezmiernie skuteczne.

Mocno należy podkreślić, że to Prezes Hien był autorem inicjatywy, aby po Kolokwium w Lipsku w 2006 roku następne Doroczne Zgromadzenie Ogólne w roku 2007, a po nim Kolokwium w 2008 r. zostało zorganizowane przez Polskę. Idea ta dokumentuje prezentowane przez dr. Hiena przeświadczenie, że nowe państwa członkowskie, w szczególności państwa Europy Środkowej z byłego bloku sowieckiego, są w pełni zinte-

growane z Unią Europejską oraz ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych.

Wskazaną wyżej aktywność Eckarta Hiena w sferze organizacyjnej i orzeczniczej uzupełnia praca naukowa. Zainteresowania naukowe dr. Hiena koncentrują się wokół szeroko pojętej problematyki prawa administracyjnego. Jest autorem blisko 50 opracowań naukowych o zróżnicowanym charakterze. Na dorobek ten składają się: udział w opracowaniach monograficznych, artykuły naukowe i komentarze. Wiele z tych opracowań, a także publikowanych wystąpień, dotyczy zagadnień o fundamentalnym znaczeniu dla funkcjonowania niemieckiego sądownictwa administracyjnego oraz relacji między konstytucyjnie wyodrębnionymi władzami.

Eckart Hien podejmuje w swoich pracach w szczególności zagadnienia prawa budowlanego, prawa zagospodarowania i planowania przestrzennego (urbanistyki), prawa ochrony środowiska naturalnego i prawa kolejowego. Do najważniejszych osiągnięć w tej sferze badawczej zaliczyć należy w szczególności następujące prace: Jörg Berkemann, Eckart Hien, Hans-Peter Lemmel, *Zagadnienia prawa budowlanego z uwzględnieniem postępowania mającego za przedmiot kontrolę norm*. Wykład w ramach organizowanego przez Instytut 289. Kursu „Urbanizacja i prawo”, Berlin, 14-18 października 1991 r. Berlin, Instytut Urbanizacji, 1991, s. 32; *Uwagi w sprawie umowy urbanistycznej w: Planowanie przestrzenne i kontrola planu. Tendencje rozwojowe w prawie budowlanym i prawie planowania specjalistycznego, Otto Schlichterowi z okazji 65. rocznicy urodzin*. Red. Jörg Berkemann (i inni), Kolonia, Heymanns 1995, s. 129-143; *Kontrola tolerowania przez środowisko naturalne w praktyce sądowej*, „Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht” 1997, 422-428 oraz ten sam tekst w: „Natur und Recht” 1997, s. 284-286; *Nowe orzecznictwo w sprawach z zakresu prawa kolejowego. Aktualne zagadnienia prawa kolejowego*, Tom 6 (2001), s.1-22.

W tym zakresie podejmował też interesującą i ważną działalność krytyczną (por. w szczególności: *Rozporządzenie o zabudowie terenów pod zabudowę zgodnie z ich przeznaczeniem*, red. Hans Carl Fickert; Herbert Fieseier; wyd. 6, Kolonia, wyd. Kohlhammer 1991 r.; (recenzja) Eckart Hien, „Neue Zeitschrift

für Verwaltungsrecht” 1992, 458, *Planowanie przestrzenne – Księga Pamiątkowa dla Wernera Hoppe z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. Wilfried Erbguth (i inni) Monachium, wyd. Beck 2000 r.; (recenzja) Eckart Hien w: „Neue Juristische Wochenschrift“, 2001, s. 952-953.

W szerokim zakresie zajmował się również problematyką bawarskiego ustawodawstwa komunalnego, w tym konstytucyjnością jego przepisów oraz sądową interpretacją samodzielności samorządu terytorialnego. W tym zakresie wskazać należy następujące prace: *Bawarskie ustawy komunalne*. Oprac. Eckart Hien, Monachium, Wyd. Jehle 1972, Wyd. 10. Stan prawny: sierpień 1986. *Seria Wydawnicza Bawarskiego Sejmiku Gminnego, Zbiór tekstów niezbędnych przepisów prawnych dla burmistrzów, radnych gmin i członków sejmików powiatowych* wraz z wyczerpującym skorowidzem hasłowym; współudział w redakcji do wyd. 8 Zbioru., *Ordynacja gminna wraz z Ordynacją wspólnot administracyjnych* (gminnych związków celowych), *Ordynacja powiatowa* oraz *Ordynacja okręgów rejencyjnych*. Komentarz. Założony przez Josefa Hölzla. Kontynuacja do 29. zestawu uzupełniającego Eckart Hien, Monachium, Wyd. Jehle, od 1974 r.; *Ordynacja gminna wraz z Ordynacją powiatową i Ordynacją okręgów rejencyjnych Republiki Bawarskiej* (współudział w redakcji do 18. zestawu uzupełniającego (1990)), *Ordynacja gminna wraz z Ordynacją wspólnot administracyjnych* (gminnych związków celowych), *Ordynacja powiatowa i Ordynacja okręgów rejencyjnych Republiki Bawarskiej* (współudział w redakcji od 19. zestawu uzupełniającego (1992)), *Seria Wydawnicza Bawarskiego Sejmiku Gminnego, W sprawie zakazu wstrzymywania się od głosu w bawarskich ustawach komunalnych*. Polemika z opracowaniem Heilmanna „Niekonstytucyjność art. 48 ust. 1 zd. 2 Bawarskiej Ordynacji Gminnej?” (*Bayerische Gemeindeordnung*), BayVBl 1984, s. 196 w: „Bayerische Verwaltungsblätter Zeitschrift für öffentliches Recht und öffentliche Verwaltung“, 1984, s. 203-207.

Eckart Hien aktywnie uczestniczy w życiu naukowym niemieckich administratywistów, biorąc udział w ogólnofederalnych zjazdach naukowych tego środowiska prawniczego, jak również publikując w wiodących periodykach, poświęconych

tej gałęzi prawa publicznego. W tym zakresie warto wskazać np. *Punkty zapalne prawa administracyjnego* w 2003 r., referat na 9. Dorocznej Konferencji Roboczej Prawa Administracyjnego w Lipsku w dniach 29-30 sierpnia 2003 r. oraz *Punkty zapalne prawa administracyjnego* w 2004 r., referat na 10. Dorocznej Konferencji Roboczej Prawa Administracyjnego w Lipsku w dniach 14-15 maja 2004 r.

Eckart Hien zabiera publicznie głos w sprawach roli sądownictwa administracyjnego w społeczeństwie, w realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego oraz w rozwoju instytucjonalnym Unii Europejskiej. Warto tu wskazać m.in. następujące publikacje: *50 lat Federalnego Sądu Administracyjnego*, w: „Neue Justiz” 2003, s. 287 oraz ten sam tekst w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2003, s. 685-686; *Brak ogólnego poszukiwania wad i błędów – ograniczyć sądową kontrolę naruszeń praw obywatelskich*. Doroczna konferencja prasowa w Federalnym Sądzie Administracyjnym 18 lutego 2003 r., w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2003, s. 443-445; *Sędzia administracyjny: tożsamość (samo-rozumienie), jakość, legitymacja*. Referat wprowadzający w grupie roboczej 6A podczas Dnia Sędziego Administracyjnego w Bremie w 2004 r., w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2004, s. 909-914 oraz ten sam tekst w: „Bund Deutscher Verwaltungsrichter – Rundschreiben”, 2004, s. 117-129; *Pomiędzy zawieszeniem a zagrożeniem. Uwagi o stanie państwa prawnego*, wykład podczas Konferencji Jubileuszowej Wspólnoty Pracy Prawa Administracyjnego dnia 9 grudnia 2005 r. w Munster, *Rola sądownictwa administracyjnego w społeczeństwie oraz w rozwoju Unii Europejskiej*, wykład Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego w Helsinkach z okazji fińskiego Dnia Sądów Administracyjnych 16 listopada 2005 r.

Na dorocznych konferencjach prasowych Federalnego Sądu Administracyjnego informuje o istotnych zagadnieniach prawnych powstałych w judykaturze tego sądu. Przykładowo można tu wskazać: doroczna konferencja prasowa 2006: *Stabilny stan wpływu spraw oraz działalności Federalnego Sądu Administracyjnego, problematyczne rozszerzanie właściwości Federalnego Sądu Administracyjnego jako sądu I instancji (...)*, w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2006, s. 350-353.

Wyraził również swój krytyczny głos w odniesieniu do projektowanej w Niemczech reformy ustroju sądownictwa, polegającej na utworzeniu jednolitego sądownictwa szczególnego w miejsce obecnie funkcjonującego z osobna sądownictwa administracyjnego, socjalnego i podatkowego: *Sądownictwo administracyjne, socjalne i finansowe (podatkowe) pod jednym dachem?* wyciąg z dorocznej konferencji prasowej w Federalnym Sądzie Administracyjnym, w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2004, s. 464-467; *Od sądu administracyjnego do sądu szczególnego?*, doroczna konferencja prasowa Federalnego Sądu Administracyjnego; *Przegląd działalności FSA w roku 2004. Krytyczne uwagi w przedmiocie planowanego utworzenia jednolitego sądownictwa szczególnego*, w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2005, s. 348-351.

Szczególnie mocno warto podkreślić ściśle związki doktora Hiena z Polską. Wystarczy tu wskazać żywe kontakty niemieckich i polskich sądów administracyjnych oraz sędziów tych sądów. Dynamiczny rozwój tych kontaktów to wielka zasługa Eckarta Hiena. Równie żywe są kontakty kierownictw Federalnego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego. Co ważne, wzajemne kontakty nie mają charakteru oficjalnych spotkań, ale mają charakter roboczej wymiany zdań i dyskusji o najważniejszych problemach funkcjonowania i orzecznictwa sądów administracyjnych.

Wielokrotnie miałem zaszczyt spotykać się z Eckartem Hieniem. W toku tych spotkań byłem zawsze pod wrażeniem Jego serdeczności i otwartości.

Osiągnięcia orzecznicze, organizacyjne i naukowe doktora Hiena uosabiają wszystko to, co w środowisku sędziowskim uznaje się za nowatorskie i wartościowe. Z wielką radością przyjmuję inicjatywę Rady Wydziału Prawa i Administracji i Senatu Uniwersytetu Warszawskiego w sprawie nadania Mu godności doktora honoris causa i zwracam się do Magnificencji i Wysokiego Senatu mego macierzystego Uniwersytetu o udzielenie im poparcia.

Prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

**Opinia dla Senatu Uniwersytetu Warszawskiego
w związku z nadaniem tytułu doktora honoris causa
doktorowi Eckartowi Hienowi**

Mam zaszczyt zwrócić się do Magnificencji i Wysokiego Senatu z jednoznacznym poparciem podjętych przez Senat Uniwersytetu Warszawskiego, na wniosek Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, działań mających na celu nadanie doktorowi Eckartowi Hienowi godności doktora honoris causa. Jest to bowiem jeden z wybitnych administratywistów europejskich, który także od wielu lat należy do wąskiego grona wybitnych sędziów europejskich. Należy podkreślić, że dr Eckart Hien, obecnie emerytowany prezes Federalnego Sądu Administracyjnego Republiki Federalnej Niemiec, jest cenionym i znanym w Europie znawcą prawa administracyjnego, zasłużonym także na polu organizacji współpracy sądów administracyjnych Europy. Ponadto jego dorobek naukowy jest także ceniony w Europie i w Niemczech. Na szczególne podkreślenie zasługują osiągnięcia dr. Eckarta Hiena, dotyczące przedstawiania i popularyzacji informacji o pozycji prawnej sądownictwa administracyjnego w europejskich systemach wymiaru sprawiedliwości. Jednocześnie jest także obecny w dyskusji dotyczącej roli i znaczenia prawa europejskiego w procesie integracji europejskiej.

Charakterystyka pracy zawodowej dr. Eckarta Hiena pozwala stwierdzić, że była typowa dla niemieckiego systemu dojścia do stanowiska sędziego. Wynikało to z tego, że w pierwszych dziesięciu latach działalności zawodowej, czyli od 1970 do 1980 roku, dr Hien pracował w administracji wewnętrznej Republiki Bawarskiej.

Doktor Hien pracował bowiem w strukturze administracji wewnętrznej początkowo na szczeblu komunalnym w Urzędzie Starostwa (*Landratsamt*) Ebersberg (zajmował tam stanowisko Kierownika Wydziału odpowiedzialnego za Urząd ds. Młodzieży i Spraw Społecznych, nadzór komunalny i realizację posta-

nowień prawa drogowego), a następnie w Rządzie Okręgowym Górnej Bawarii – *Bezirksregierung Oberbayern* (jako kierownik odpowiedzialny za dziedzinę spraw społecznych) oraz później także w Bawarskim Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (jako referent do spraw podstawowych problemów samorządu komunalnego). W tym okresie zakres jego kompetencji obejmował problematykę związaną z funkcjonowaniem ogólnej administracji publicznej w Republice Bawarii, a także wybrane zagadnienia z prawa publicznego w tym w szczególności materialnego prawa administracyjnego. Dotyczyły one przede wszystkim z jednej strony prawa policyjnego, prawa wyborczego, prawa cudzoziemców i prawa azylowego, a z drugiej strony prawa komunalnego, prawa wodnego, prawa budowlanego czy też prawa drogowego.

W 1980 roku dr Hien został powołany na stanowisko sędziego Wyższego Sądu Administracyjnego landu Bawarii w Monachium. Należy zaznaczyć, że już w tym okresie znał bardzo dobrze uwarunkowania praktyczne dotyczące funkcjonowania administracji publicznej objętej kontrolą sądów administracyjnych. Ponadto dostrzegał dylematy związane z ochroną interesu publicznego w relacji do interesu indywidualnego, w tym problematykę związaną z uznaniem administracyjnym. Zasadnie także podkreślał, że kontrola sądu administracyjnego powinna koncentrować się na ochronie prawnej obywateli, a nie tylko na ogólnej i obiektywnej kontroli działalności administracji publicznej.

Kolejny okres w działalności dr. Hiena rozpoczął się w 1995 roku, kiedy stał się odpowiedzialny za reprezentowanie Federalnego Sądu Administracyjnego w kontaktach międzynarodowych. Polegały one przede wszystkim na współdziałaniu z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Najwyższych Sądów Administracyjnych (AIHJA/IASAJ – Sekretariat Generalny w Paryżu), jak również ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej oraz kontaktów międzynarodowych z sądami i instytucjami ze świata. W tym okresie często podnosił kwestie trybu sądowej kontroli administracji publicznej jako koniecznego elementu każdego państwa prawnego, który powinien zostać

optymalnie ukształtowany. Dlatego też podstawowym celem działań Prezesa Hiena było umacnianie idei państwa prawa – *the rule of law* – nie tylko na poziomie krajowym (narodowym) lecz także w skali międzynarodowej.

Prezes dr Eckart Hien już w 1996 roku, podczas kolokwium w Brukseli w pełni popierał wniosek Belgii, żeby dotychczasowej niesformalizowanej formule Stowarzyszenia Europejskich Najwyższych Sądów Administracyjnych nadać nowe prawne formy organizacyjne. Z tych względów statuty tego Stowarzyszenia zostały uchwalone już w 2000 roku, podczas Kolokwium w Wiedniu. Oznacza to, że był jednym z wiodących założycieli powyższego Stowarzyszenia, które powstało w drodze jednogłośniejszej uchwały. Ponadto wszystkie sfery działania Stowarzyszenia były w szerokim zakresie przez niego inspirowane, a następnie realizowane przez władze Stowarzyszenia kierowane przez Sekretarza Generalnego oraz zarząd. Wyrazem uznania dla jego znaczących zasług w tej działalności na rzecz Stowarzyszenia było wybranie dr. Hiena na stanowisko Wiceprzewodniczącego w latach 2002-2004, od 2004 do 2006 roku na Przewodniczącego, zaś od 2006 roku ponownie objął funkcję Wiceprzewodniczącego.

Podstawowe w tym okresie cele Stowarzyszenia dotyczyły w szczególności systematycznego i stałego współdziałania jego członków w zakresie doskonalenia na polu stosowania prawa europejskiego w przedmiocie przepływu informacji. W tym celu opracowano elektroniczne bazy danych: Dec-Nat (*decisions nationales* – orzeczenia krajowe) oraz Jurifast jak również założono wewnętrzne forum dyskusyjne. Ponadto co roku Stowarzyszenie organizuje od dwóch do trzech seminariów na tematy dotyczące wzajemnej współpracy między sądami lub z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu. Ponadto w ostatnich latach seminaria były poświęcone doskonaleniu udzielania informacji nowym członkom, które przystąpiły do Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę – co podkreślał Prezes dr Hien – doświadczenia „starych” członków, pod kątem budowy optymalnego własnego ustroju sądów administracyjnych unikając przy tym błędów w poszukiwaniu właściwych rozwiązań krajowych.

Ponadto dzięki wysiłkom Prezesa Eckarta Hiena nastąpiło także oficjalne uznanie Stowarzyszenia przez Unię Europejską, co spowodowało także z jej strony istotną pomoc finansową dla Stowarzyszenia.

Należy zaznaczyć, że powyższa bogata działalność organizacyjna i orzecznicza dr. Hiena jest także uzupełniona przez osiągnięcia naukowe. Jego badania naukowe koncentrują się oczywiście przede wszystkim w zakresie nauki prawa administracyjnego, lecz nie tylko postępowania sądowo-administracyjnego. Ponadto, dr. Hien także od wielu lat aktywnie uczestniczy w ogólnofederalnych zjazdach naukowych administratywistów oraz publikując w wiodących periodykach tej gałęzi prawa. Przykładem są takie opracowania jak referat pt. *Punkty zapalne prawa administracyjnego w 2003 roku*, wygłoszony na 9. Dorocznej Konferencji Roboczej Prawa Administracyjnego w Lipsku w dniach 29-30 sierpnia 2003 roku czy też referat pt. *Punkty zapalne prawa administracyjnego w 2004 roku*, wygłoszony na 10. Dorocznej Konferencji Roboczej Prawa Administracyjnego w Lipsku w dniach 14-15 maja 2004 roku.

Należy zaznaczyć, że Jego dorobek naukowy zawiera blisko 50 opracowań naukowych o zróżnicowanym charakterze. Obejmuje on udział w opracowaniach monograficznych, komentarze jak i artykuły naukowe. Poruszane są w nich zagadnienia mające podstawowe znaczenie dla właściwego funkcjonowania niemieckiego sądownictwa administracyjnego oraz stosunków między konstytucyjnie wyodrębnionymi władzami. W tym zakresie należy wyodrębnić trzy podstawowe obszary badawcze podejmowane przez dr. Hiena.

Po pierwsze, dotyczące oczywiście sądownictwa administracyjnego, po drugie wybranych zagadnień materialnego prawa administracyjnego oraz po trzecie ustawodawstwa komunalnego.

W odniesieniu do pierwszego obszaru badawczego należy podkreślić, że dr. Hien aktywnie uczestniczy we wszystkich dyskusjach dotyczących roli sądownictwa administracyjnego we współczesnym państwie służącej realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego oraz w rozwoju instytucjonalnym Unii Europejskiej. Z tego obszaru badawczego są w

szczegółności takie wiodące opracowania jak np. *50 lat Federalnego Sądu Administracyjnego*, „Neue Justiz” 2003, s. 287 oraz ten sam tekst w: „Deutsches Verwaltungsblatt” 2003, s. 685-686; *Brak ogólnego poszukiwania wad i błędów – ograniczyć sądową kontrolę naruszeń praw obywatelskich. Doroczna konferencja prasowa w Federalnym Sądzie Administracyjnym dnia 18 lutego 2003 roku*, „Deutsches Verwaltungsblatt” 2003, s. 443-445; *Sędzia administracyjny: tożsamość (samorozumienie), jakość, legitymacja*. Referat wprowadzający w grupie roboczej 6A podczas Dnia Sędziego Administracyjnego w Bremie w 2004 roku, „Deutsches Verwaltungsblatt” 2004, s. 909-914 oraz ten sam tekst w: „Bund Deutscher Verwaltungsrichter-Rundschreiben”, 2004, s. 117-129; *Pomiędzy zawieszeniem a zagrożeniem. Uwagi o stanie państwa prawnego*, wykład podczas Jubileuszowej Konferencji Wspólnoty Pracy Prawa Administracyjnego 9 grudnia 2005 roku. w Munster; *Rola sądownictwa administracyjnego w społeczeństwie oraz w rozwoju Unii Europejskiej*, wykład Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego w Helsinkach z okazji fińskiego Dnia Sądów Administracyjnych 16 listopada 2005 roku.

O wyjątkowej pozycji prezesa Hiena świadczy fakt, że co roku na konferencjach prasowych Federalnego Sądu Administracyjnego informuje o węzłowych problemach prawnych powstałych w judykaturze powyższego sądu. Ilustracją tej tezy jest np.: *Doroczna konferencja prasowa z 2006 roku. Stabilny stan wpływu spraw oraz działalności Federalnego Sądu Administracyjnego, problematyczne rozszerzanie właściwości Federalnego Sądu Administracyjnego jako sądu I instancji (...)*, „Deutsches Verwaltungsblatt” 2006, s. 350-353.

Sędzia Hien nie unika podejmowania również trudnych zagadnień ustrojowych dotyczących nowego modelu sądownictwa w Niemczech. W tym zakresie krytycznie odniósł się do projektowanej reformy ustroju sądownictwa, polegającej na utworzeniu jednolitego sądownictwa szczególnego zamiast działającego obecnie odrębnego sądownictwa administracyjnego, socjalnego i podatkowego. świadczy o tym opracowanie pt. *Sądownictwo administracyjne, socjalne i finansowe (podatkowe) pod jednym dachem?*, wyciąg z dorocznej konferencji prasowej w Federalnym Sądzie Administracyjnym, „Deutsches Verwal-

tungsblatt” 2004, s. 464-467; *Od sądu administracyjnego do sądu szczególnego? Doroczna konferencja prasowa Federalnego Sądu Administracyjnego. Przegląd działalności FSA w roku 2004. Krytyczne uwagi w przedmiocie planowanego utworzenia jednolitego sądownictwa szczególnego*, Deutsches Verwaltungsblatt” 2005, s. 348-351.

Drugi obszar badań dr. Hiena porusza zagadnienia dotyczące materialnego prawa administracyjnego. Obejmują one w szczególności problematykę prawa budowlanego, prawa zagospodarowania i planowania przestrzennego, prawa ochrony środowiska i prawa kolejowego. Do wiodących publikacji w tym zakresie należy zaliczyć przede wszystkim następujące opracowania: Jörg Berkemann, Eckart Hien, Hans-Peter Lemmel: *Zagadnienia prawa budowlanego z uwzględnieniem postępowania mającego za przedmiot kontrolę norm*. Wykład w ramach organizowanego przez Instytut 289 Kursu „Urbanizacja i prawo”, Berlin, 14-18 października 1991 roku, Berlin, Instytut Urbanizacji 1991, s. 32; *Uwagi w sprawie umowy urbanistycznej w Planowanie przestrzenne i kontrola planu. Tendencje rozwojowe w prawie budowlanym i prawie planowania specjalistycznego*, Otto Schlichterowi z okazji 65. rocznicy urodzin, red. Jörg Berkemann (i inni), Kolonia, Heymanns 1995, s. 129-143; *Kontrola tolerowania przez środowisko w praktyce sądowej*, „Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht” 1997, s. 422-428 oraz ten sam tekst w: „Natur und Recht” 1997, s. 284-286; *Nowe orzecznictwo w sprawach z zakresu prawa kolejowego. Aktualne zagadnienia prawa kolejowego*, Tom 6 (2001), s. 1-22.

Ponadto dr E. Hien podejmował istotną także dla praktyki działalność krytyczną, np. Fickert, Hans Carl: *Rozporządzenie o zabudowie terenów pod zabudowę zgodnie z ich przeznaczeniem*, red. Hans Carl Fickert; Herbert Fieseier, wyd. 6, przerobione, Kolonia, Wyd. Kohlhammer 1991, (recenzja) Eckart Hien, „Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht” 1992, s. 458; *Planowanie przestrzenne – Księga Pamiątkowa dla Wernera Hoppe z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. Wilfried Erbguth (i inni), Monachium: Wyd. Beck 2000 (recenzja) Eckart Hien, „Neue Juristische Wochenschrift” 2001, s. 952-953.

Trzeci obszar badawczy dr. Hiena obejmuje krytyczną analizę zagadnień dotyczących ustawodawstwa komunalnego w Bawarii, a w szczególności dylematy związane z kontrolą konstytucyjności tych przepisów, a także sądowej wykładni zasady samodzielności samorządu terytorialnego. Z tych względów na podkreślenie zasługują w tym zakresie w szczególności następujące opracowania naukowe. Są to *Bawarskie ustawy komunalne*, opracowanie: Eckart Hien, Monachium, Wyd. Jenie 1972, wyd. 10, stan prawny: sierpień 1986, seria Wydawnicza Bawarskiego Sejmiku Gminnego, *Zbiór tekstów niezbędnych przepisów prawnych dla burmistrzów, radnych gmin i członków sejmików powiatowych* wraz z wyczerpującym skorowidzem hasłowym; współudział w redakcji do wyd. 8. *Zbioru; Ordynacja gminna* wraz z *Ordynacją wspólnot administracyjnych (gminnych związków celowych)*, *Ordynacja powiatowa* oraz *Ordynacja okręgów rejencyjnych*. Komentarz. Założony przez Josefa Hölzla. Kontynuacja do 29. zestawu uzupełniającego Eckart Hien, Monachium, Wyd. Jenie, od 1974 roku; *Ordynacja gminna* wraz z *Ordynacją powiatową i Ordynacją okręgów regencyjnych Republiki Bawarskiej*, współudział w redakcji do 18. zestawu uzupełniającego (1990); *Ordynacja gminna* wraz z *Ordynacją wspólnot administracyjnych (gminnych związków celowych)*, *Ordynacja powiatowa i Ordynacja okręgów regencyjnych Republiki Bawarskiej*, współudział w redakcji od 19. zestawu uzupełniającego (1992), Seria Wydawnicza Bawarskiego Sejmiku Gminnego; *W sprawie zakazu wstrzymywania się od głosu w bawarskich ustawach komunalnych*, Polemika z opracowaniem Heilmanna *Niekonstytucyjność art. 48 ust. 1 zd. 2 Bawarskiej Ordynacji Gminnej?* (BayGO - Bayerische Gemeindeordnung), BayVBI 1984, s. 196 w: „Bayerische Verwaltungsblätter Zeitschrift für öffentliches Recht und öffentliche Verwaltung”, 1984, s. 203-207.

Szczególnego podkreślenia wymagają ścisłe związki dr. Hiena z Polską. Należy wskazać na owocne i częste kontakty niemieckich i polskich sądów administracyjnych oraz sędziów tych sądów. Dynamiczny rozwój tych kontaktów to wielka zasługa dr. Hiena. Dotyczy to także wymiany doświadczeń kierownictw Federalnego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego. Należy zaznaczyć, że po objęciu w

2002 roku przez dr. Hiena funkcji Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego zwiększyła się także ilość kontaktów polskich sądów administracyjnych z sądami niemieckimi. Ponadto istotna ich większość to konferencje, seminaria i warsztaty poświęcone wybranym problemom z praktyki orzeczniczej lub organizacji sądownictwa np. w 2002 roku: wizyty studyjne sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w sądach administracyjnych Dolnej Saksonii i Trybunale Finansowym Bawarii oraz udział sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w konferencji dotyczącej problemów sądowej kontroli administracji w Bautzen; polsko-niemieckie seminarium nt. bieżących problemów sądownictwa administracyjnego w Poczdamie, polsko-niemieckie seminarium nt. implementacji prawa Unii Europejskiej w Trewirze, wizyta studyjna sędziów sądów administracyjnych Brandenburgii w Ośrodku Zamiejscowym Naczelnego Sądu Administracyjnego w Krakowie; w 2004 roku: polsko-niemieckie seminaria nt. funkcjonowania sądownictwa administracyjnego w Poznaniu i Bydgoszczy; seminaria nt. struktury i organizacji sądownictwa administracyjnego w Poznaniu i Berlinie. Ponadto są inicjowane nowe formy współpracy np. krótkie staże polskich sędziów w sądach niemieckich skierowane w szczególności do sędziów pierwszej instancji, pod kątem realizacji przez sędziego krajowego także funkcji sędziego prawa wspólnotowego. Z kolei obecnie niemal połowa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych podpisała długoterminowe porozumienia o współpracy z sądami niemieckimi np. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu zawarł porozumienie o współpracy z Wyższym Sądem Administracyjnym, Sądem Finansowym i Sądem Socjalnym Dolnej Saksonii, zaś Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie z Wyższym Sądem Administracyjnym i Sądem Finansowym Maklemburgii. Oczywiście powyższe kontakty często inspirował i patronował dr E. Hien, jako sędzia i Prezes Federalnego Sądu Administracyjnego RFN.

Należy dodać, że to właśnie Prezes dr Hien wystąpił z wnioskiem, żeby po Kolokwium w Lipsku w 2006 roku, kolejne Doroczne Zgromadzenie Ogólne w 2007 roku, a po nim Kolokwium w 2008 roku zostało zorganizowane przez Polskę.

Zdaniem Prezesa dr. Hiena, nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej, a w szczególności państwa Europy środkowej, są już w pełni zintegrowane z Unią Europejską oraz ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych, zaś Polska jest tego wybitnym przykładem, biorąc pod uwagę także doświadczenia Polski, dotyczące sądownictwa administracyjnego z okresu do 1939 roku (tj. działalność Najwyższego Trybunału Administracyjnego). Ponadto to właśnie Prezes Hien wystąpił z inicjatywą włączenia przedstawiciela Naczelnego Sądu Administracyjnego do zarządu Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelných Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej natychmiast po rozszerzeniu Unii Europejskiej.

Wymienione wyżej wybitne osiągnięcia Prezesa dr. Eckarta Hiena jak i Jego wyjątkowa pozycja wśród europejskich administratywistów oraz sędziów sądów administracyjnych, a także jego zasługi na rzecz organizacji współpracy niemieckiego sądownictwa administracyjnego z polskim pozwalają stwierdzić, że wniosek Rady Wydziału Prawa i Administracji i Senatu Uniwersytetu Warszawskiego w sprawie nadania dr. Eckartowi Hienowi godności doktora honoris causa jest w pełni uzasadniony. Z tych względów zwracam się do Jego Magnificencji i Wysokiego Senatu mojego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie o udzielenie temu wnioskowi poparcia.

Prof. dr hab. Zbigniew Witkowski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**Opinia dla Senatu Uniwersytetu Warszawskiego
w związku z nadaniem tytułu doktora honoris causa
doktorowi Eckartowi Hienowi**

Dr Eckart Hien urodził się 13 maja 1942 r. w Monachium. Jest prawnikiem, specjalizującym się w prawie administracyjnym. Od początku swojej aktywności zawodowej związany był z administracją państwa najpierw na szczeblu landu Bawarii, gdzie przeszedł wszystkie stopnie wtajemniczenia zawodowego, potem zaś na szczeblu federalnym. Na szczególną uwagę w karierze zawodowej Kandydata zasługują lata 1970-1980. W tym czasie bowiem Eckart Hien poznał naprawdę dogłębnie kolejne jednostki administracji wewnętrznej Kraju Bawarii, ponieważ dane Mu było tam pracować w charakterze urzędnika tak na szczeblu gminnym w Urzędzie Starostwa (Landsamt) Ebersberg, w charakterze kierownika jednego z departamentów (spraw społecznych) w Rządzie Okręgu Górnej Bawarii, jak i w charakterze wysokiego urzędnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Kraju Bawarii, odpowiadającego za funkcjonowanie samorządu terytorialnego. W tym czasie doktor Hien nabral niezwykłego doświadczenia zawodowego i opanował szereg istotnych problemów wiążących się z działaniem administracji publicznej bardzo ważnego kraju związkowego w RFN. Wskazany okres aktywności zawodowej Kandydata, to czas perfekcyjnego pogłębienia wiedzy w najbardziej newralgicznych dziedzinach prawa publicznego tj. prawa budowlanego, komunalnego, drogowego, wodnego, prawa policyjnego, prawa cudzoziemców i azylowego, a także prawa wyborczego. Doktor Hien zawsze był gorącym i bardzo życzliwym rzecznikiem gwarantowania obywatelom prawa do dobrej administracji przy jednoczesnym skupieniu swojej uwagi jako urzędnika państwa i jako prawnika-naukowca badającego prawo, na poszanowaniu zasady legalizmu i zapewnieniu zgodności działań administracji z konstytucją.

Działalność zawodowa i naukowa Eckarta Hiena została dostrzeżona i doceniona co sprawiło, że w 1980 r. otrzymał propozycję objęcia stanowiska sędziego Wyższego Sądu Administracyjnego Landu Bawarii z siedzibą w Monachium. Oznaczało to diametralną zmianę ról zawodowych doktora Hiena. Z roli urzędnika administracyjnego, z natury rzeczy wykonawcy prawa stawał się sędzią kontrolującym przestrzeganie prawa w ogóle, a praw obywatelskich w działaniach administracji państwa, w szczególności. Wybitne kompetencje doktora Hiena sprawiły, że w 1986 r. uzyskał kolejny bardzo znaczący awans zawodowy, bowiem przeszedł do pracy już jako sędzia na szczeblu federalnym, tj. w Federalnym Sądzie Administracyjnym RFN. W 1999 r. Hien został w tym sądzie przewodniczącym Izby, w roku 2000 jego wiceprezesem zaś od 1 października 2002 r. – prezesem.

Eckart Hien jako najpierw urzędnik administracyjny, następnie sędzia administracyjny landu a kolejno także sędzia federacji niemieckiej jest w stanie pojąć doskonale wymagania jakie prawo stawia przez urzędnikami państwowymi. Ponieważ sam był urzędnikiem twórczym i kreatywnym, tego samego domagał się od kadry urzędniczej jako sędzia administracyjny. Rozumiał, że w ustawodawstwie krajowym czy federalnym nie da się uregulować drobiazgowo szeregu spraw, zresztą nie jest to konieczne. Ustawodawca pozostawia, wytyczając administracji ogólne ramy działania, sfery swobodnego uznania i te sfery muszą być kompetentnie, rozsądnie i z poszanowaniem reguł prawa wypełnione przez racjonalnie i twórczo działających i, co bardzo ważne, niezależnych w podejmowaniu decyzji urzędników. Doktor Hien jako sędzia, ale i jako badacz prawa, w swoim orzecznictwie, ale i w swoich pracach naukowych zawsze akcentuje rolę takich kluczowych zasad jak: celowości działania, proporcjonalności doboru środków dla realizacji zakładanych celów, wyważania kolidujących pozycji prawnych stron postępowania oraz sprawiedliwości.

Taka filozofia pojmowania roli sądownictwa administracyjnego prowadzi dr. Hiena jako sędziego i obecnie prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego do wniosku, że administracja musi dysponować własną sferą umożliwiającą kształtowa-

nie stosunków społecznych, zaś sądy administracyjne muszą umieć dostrzec i uszanować tę sferę, co w konsekwencji także sprawia, iż jedną z dyrektyw sędziowskich w procesie orzekania winna być zasada powściągliwości sędziów. Doktor Hien podkreśla też w swym dorobku naukowym konieczność koncentrowania się sądów administracyjnych na zabezpieczaniu sytuacji prawnej obywatela, a potem dopiero na dbałości o zabezpieczenie obiektywnie istniejącego porządku prawnego.

Jak to już zostało zauważone wcześniej, E. Hien z pracą sędziowską łączy pasję naukową. Swoje merytoryczne zainteresowania skupia na prawie administracyjnym. W ponad pięćdziesięciu swoich publikacjach, na które składają się monografie, studia i artykuły oraz szczególnie cenione w środowiskach prawniczych komentarze, doktor Hien prezentuje swoje poglądy, często krytyczne, na newralgiczne dziś w państwie i społeczeństwie demokratycznym sprawy ochrony praw człowieka i obywatela, sądownictwa administracyjnego i administracji państwa. Eckart Hien podejmuje w swoich pracach zupełnie podstawowe zagadnienia ze sfery dobrego funkcjonowania niemieckiego sądownictwa administracyjnego, akcentuje powinność realizowania dobrej administracji rozumianej jako czynność usługowa nie zaś władcza, szczególnie w jej relacjach z jednostką, czy z obywatelem. Podkreśla konieczność dania do ręki jednostce takich instrumentów prawnych w jej relacjach z administracją, by nie była ona przedmiotem w tych relacjach a rzeczywistym podmiotem. Na szczególną uwagę w pracach naukowych Eckarta Hiena zasługują komentarze do orzecznictwa sądów administracyjnych w sprawach z zakresu prawa budowlanego, prawa zagospodarowania i planowania przestrzennego, prawa ochrony środowiska naturalnego oraz prawa kolejowego. Stałe miejsce w pracach naukowych Hiena zajmuje Bawaria, z której pochodzi i jej problemy prawne. Doktor Hien jest niezwykle krytyczny w ocenie bawarskiego ustawodawstwa krajowego, w tym zwłaszcza komunalnego oraz prawa wyborczego wspólnot administracyjnych. Wielokrotnie w swoich pracach zwracał uwagę na problemy konstytucyjności tego prawa. Jest niezwykle istotne, że poglądy i głos doktora Hiena są wysłuchiwane z uwagą i powagą przez władze kra-

jowe i federalne nawet wtedy, kiedy oceny jego i komentarze są niezwykle krytyczne wobec projektodawców. Dobrym przykładem niech tu będzie krytyczny i wysłuchany głos doktora Hiena w sprawie projektowanej w Niemczech reformy ustroju sądownictwa, której istotą miało być utworzenie jednolitego sądownictwa szczególnego na miejsce działającego aktualnie oddzielnego pionu sądownictwa administracyjnego, socjalnego i podatkowego.

Hien udziela się niezwykle aktywnie w życiu naukowym doktryny niemieckiego prawa administracyjnego nie tylko przez publikacje w czołowych dla tej gałęzi prawa czasopiśmie naukowych, ale i poprzez niezwykle aktywny udział w federalnych, dorocznych zjazdach naukowych, skupiających czołówkę niemieckiej nauki prawa administracyjnego.

Doktor Hien zabiera, uchodzący za bardzo znaczący, głos w kwestiach roli sądownictwa administracyjnego w nowoczesnym społeczeństwie, w sprawach rozumienia i realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego, w kwestiach prawa jednostki do dobrej administracji, a wreszcie w kwestiach rozwoju instytucjonalnego Unii Europejskiej. Wielokrotnie to Eckartowi Hienowi powierzano wygłoszenie referatów podczas prestiżowych konferencji naukowych jak np. na 50-lecie Federalnego Sądu Administracyjnego w 2003 r., podczas Jubileuszowej Wspólnoty Pracy Prawa Administracyjnego w Munster w 2005 r. czy w czasie obrad fińskiego Dnia Sądów Administracyjnych w 2005 r., gdy wygłosił On bardzo dobrze przyjęty i szeroko komentowany wykład nt. roli sądownictwa administracyjnego w społeczeństwie oraz w rozwoju Unii Europejskiej.

Widomym wyrazem uznania dla dorobku naukowego i wielkiego autorytetu naukowego Eckarta Hiena było nadanie Jemu 18 października 2006 r. na wniosek Wydziału Prawa Uniwersytetu w Lipsku przez Senat tej Uczelni doktoratu honoris causa. Doktor Hien stał się członkiem społeczności akademickiej tej Uczelni obok takich znakomitości jak prof. Krzysztof Penderecki, Sir Peter Mansfield, noblista, prof. fizyki z Uniwersytetu w Nottingham czy dr Carlo Azeglio Ciampi, Prezydent Republiki Włoskiej.

Od chwili objęcia przez dr. Hiena funkcji Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec, obok działalności sędziowskiej, zainicjował On niezwykle bogatą i aktywną działalność administracyjną w ramach tegoż Sądu oraz przynoszącą Jemu ogromne uznanie w Europie i na świecie działalność jako czołowego reprezentanta niemieckiego sądownictwa administracyjnego. Hien przywiązuje niezwykle rolę do umacniania idei państwa prawnego w relacjach narodowych, w skali krajowej, ale też w skali międzynarodowej, tak na forum europejskim, jak i poza nim. Od 1996 r. Hien rozpoczął działania na rzecz umocnienia, zjednoczenia i nadania solidnych ram formalnoprawnych dość luźno działającego na forum europejskim Stowarzyszenia Europejskich Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych. Już w 1998 r. doprowadził do jednomyślnego stworzenia w Sztokholmie odpowiedniego stowarzyszenia w oparciu o założenia prawa belgijskiego, a w 2000 r. w Wiedniu do opracowania i przyjęcia Statutów Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej. Stało się jasne, że celem Stowarzyszenia ma odtąd być wspieranie systematycznej współpracy członków, a nade wszystko doskonalenie podstaw stosowania prawa europejskiego poprzez zinstytucjonalizowaną wymianę informacji. Doktor Hien był jednym z głównych inicjatorów utworzenia dwóch specjalistycznych elektronicznych baz danych pn. Dec-Nat – dotyczącej orzeczeń sądów krajowych oraz Jurifast. Ponadto uruchomiono wewnętrzne stowarzyszeniowe forum dyskusyjne. W intencji Hiena nowe Stowarzyszenie, którego narodzinom stale i twórczo towarzyszył, ma dostarczać nowym państwom-członkom takich danych, sugestii i impulsów, które będą przydatne w kreowaniu i reformowaniu własnego krajowego ustroju sądowego i pozwolą jednocześnie uniknąć błędów popełnianych przez bardziej zaawansowane w rozwoju demokratycznym kraje członkowskie. Dowodem wielkiego uznania dla postawy i inicjatyw stowarzyszeniowych doktora Hiena było powierzenie Jemu w latach 2002-2004 funkcji wiceprzewodniczącego Stowarzyszenia i członka Zarządu Stowarzyszenia, a w latach 2004-2006 funkcji przewodniczącego. Przewodniczący Hien położył wielkie zasługi na polu rozwijania kontaktów

Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej z instytucjami Unii oraz w pozyskiwaniu ze źródeł unijnych środków finansowych zapewniających możliwość urzeczywistnienia programu działalności Stowarzyszenia. W sposób niezwykle taktowny i życzliwy Eckart Hien zapewnił płynne włączenie w nurt działalności Stowarzyszenia nowych państw członkowskich UE. Doktorowi Hienowi z całą pewnością należy zawdzięczać nie tylko fakt postępującej integracji Stowarzyszenia, ale nade wszystko przyczynienie się do wzrostu znaczenia sądownictwa administracyjnego w państwach członkowskich UE przy poszanowaniu prawa do istnienia wielości możliwych jego rozwiązań organizacyjnych.

Nie da się przecenić działań Eckarta Hiena na rzecz zbliżania Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec i Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych UE z odzyskującymi niepodległość państwami Europy środkowo-Wschodniej, w tym zwłaszcza z państwami, nowymi członkami UE, w tym z Polską. Prezes Hien zaproponował nam wiele bardzo konkretnych form umożliwiających ukierunkowanie się naszego sądownictwa, a sądownictwa administracyjnego w szczególności, na przygotowanie do współpracy w unijnym środowisku prawnym. Dzięki doktorowi Hienowi i pod jego osobistym patronatem rozwinięto programy dziś już niezliczonych wizyt szkoleniowych niemieckich sędziów administracyjnych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym i w jego Ośrodkach Zamiejscowych, uruchomiono cykle polsko-niemieckich seminariów i konferencji orzeczniczych w zakresie prawa podatkowego i tzw. konferencji-warsztatów z zakresu praktyki orzeczniczej oraz organizacji sądów, odbywanych na przemian w Polsce i w Niemczech. Pojawiają się dalsze nowe propozycje współpracy w tym propozycje odbywania staży polskich, pierwszoinstancyjnych sędziów administracyjnych w sądach niemieckich. W czasie kierowania przez Prezesa Hiena niemieckim Federalnym Sądem Administracyjnym połowa wojewódzkich sądów administracyjnych z Polski współpracuje z konkretnymi sądami niemieckimi, zawierając już nawet wieloletnie umowy o współpracy merytorycznej. Nie da się przecenić roli Prezesa Hiena w procesie budowania pozycji i au-

torytetu polskiego sądownictwa administracyjnego na forum europejskim. To za sprawą Jego szczególnej i bezinteresownej przychylności i przy Jego wydatnym, osobistym poparciu nie tylko włączono przedstawiciela polskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego do Zarządu Głównego Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych UE niezwłocznie po naszej akcesji do tejże Unii w 2004 r., ale też właśnie Polsce powierzono organizację w 2007 r. prestiżowego Zgromadzenia Ogólnego Stowarzyszenia, zaś w 2008 r. najbardziej prestiżowego merytorycznego przedsięwzięcia Stowarzyszenia tj. XXI dorocznego Kolokwium Stowarzyszenia. Jest to dowodem nie tylko znaczącej pozycji polskiego sądownictwa administracyjnego, ale i świadectwem pełnej integracji naszego sądownictwa administracyjnego z Unią Europejską.

W konkluzji pragnę stwierdzić, że Eckart Hien jest osobistością o uznanym dorobku naukowym w dziedzinie prawa administracyjnego i niekwestionowanym autorytetem w środowisku europejskich administratywistów oraz sędziów administracyjnych. Dociekania w zakresie teorii prawa w bardzo udany sposób wiąże z analizą praktyki funkcjonowania prawa administracyjnego i jego dyscyplin szczegółowych.

Eckart Hien jest ponadto wybitnym organizatorem, kierującym Federalnym Sądem Administracyjnym Niemiec, ale i inicjatorem nowych formuł i form współpracy sądów administracyjnych Unii Europejskiej oraz wielu inicjatyw służących rozwojowi nauki prawa administracyjnego.

Prezes Eckart Hien ma niezaprzeczalne zasługi dla polskiego sądownictwa administracyjnego. Stworzył polskim sędziom administracyjnym, całkowicie bezinteresownie, niezwykle korzystne warunki w zakresie kontaktów z niemiecką nauką prawa administracyjnego oraz z niemieckim sądownictwem administracyjnym. Owocuje to ścisłą i ciągle rozwijaną współpracą sądownictwa niemieckiego z polskim.

Eckart Hien jest człowiekiem nieprzeciętnego formatu, dającym wielką sympatią Polaków, Polskę i sprawy polskie.

Biorąc pod uwagę wybitny dorobek naukowy doktora Hiena, Jego pozycję w europejskiej, a w tym w niemieckiej nauce

prawa administracyjnego, nie dające się przecenić Jego zasługi na polu organizacji współpracy sądownictwa administracyjnego Niemiec i Polski oraz na forum organizowanego przezeń z ogromną pasją Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej, bez jakichkolwiek wątpliwości trzeba stwierdzić, że Eckart Hien w pełni zasługuje na najwyższe wyróżnienie akademickie jakie może nadać świat nauki, tj. na tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego.

Prorektor UW, prof. Wojciech Tygielski rozpoczyna uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa doktorowi Eckartowi Hienowi

Vice-Rector of the University of Warsaw, professor Wojciech Tygielski begins the ceremony of awarding doctor Eckart Hien with the degree of doctor honoris causa

Profesor Wojciech Tygielski wręcza dyplom doktorowi Eckartowi Hienowi

Professor Wojciech Tygielski hands doctor Eckart Hien the diploma

Laudację wygłasza
promotor, profesor
Janusz Trzcinski

*The laudation is delivered by
the mentor, professor Janusz
Trzcinski*

Przemawia dziekan Wydziału
Prawa i Administracji UW,
prof. Tadeusz Tomaszewski

*Professor Tadeusz Tomaszewski,
the dean of the Department of Law
and Administration UW
is making a speech*

Wykład wygłasza doktor Eckart Hien

The lecture is delivered by doktor Eckart Hien

Profesor Wojciech Tygielski wręcza Medal Uniwersytetu Warszawskiego doktorowi Eckartowi Hienowi

Professor Wojciech Tygielski hands doktor Eckart Hien the Medal of the University of Warsaw

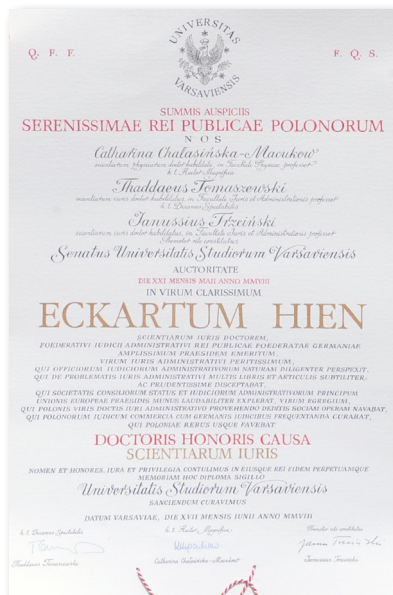

Eckart Hien tuż
po zakończonej
uroczystości

*Eckart Hien after the
ceremony*

Dyplom doktora honoris causa
dr. Eckarta Hiena

*Doktor Eckart Hien's diploma of
doctor honoris causa*

Uroczystość wręczenia dyplomu
doktora honoris causa
Uniwersytetu Warszawskiego

DOKTOROWI
ECKARTOWI HIENOWI

LAUDACJA

Wyrazem uznania zasług Pana Doktora Eckarta Hiena jest przyznanie Jemu przez Senat Uniwersytetu Warszawskiego tytułu doktora honoris causa w 200. rocznicę utworzenia studiów prawniczych na Uniwersytecie, w kulminacyjnym punkcie trwania uroczystości upamiętniających tę rocznicę. Zbieżność tych dwóch okoliczności jeszcze mocniej podkreśla uzasadnienie decyzji Senatu Uniwersytetu Warszawskiego.

Wszystkim tutaj zebranim jest wiadome, że tylko uniwersytety szczerą się możliwością nagradzania zasług tytułem doktora honoris causa za szczególne dokonania mające znaczenie dla życia społecznego, naukowego i dla kultury. Dlatego uniwersytety, bowiem nikt tak jak *Universitas Studiorum* nie jest tak wyczulony na szlachetność ludzkich postaw i zobiektywizowane oceny ludzkich dokonań.

Pan Doktor Eckart Hien swoją postawą życiową i dokonaniami zasłużył na przyznane mu wyróżnienie. Należy do grona wyróżniających się europejskich prawników, sędziów kształtujących nie tylko kulturę prawną nowej europejskiej przestrzeni prawnej, ale wywierających także wpływ na organizację i praktykę funkcjonowania europejskiego sądownictwa administracyjnego.

Wkład Pana Doktora Hiena w organizację wspólnoty sądownictwa europejskiego – wymianę myśli i doświadczeń jest nie do przecenienia.

Przez 27 lat był sędzią sądów administracyjnych. Przeszedł wszystkie szczeble kariery sędziowskiej, od sędziego Wysokiego Sądu Administracyjnego Bawarii do Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec. Zwolennik umiarkowanego i wyważonego obchodzenia się z władzą sędziowską, tak aby ona nie naraziła się ze strony innych władz na zarzuty uzurpacji. Jako Prezes Federalnego Sądu Administracyjnego miał możliwości te idee i postawy wcielać w życie a później jako

Przewodniczący Stowarzyszenia Rad Stanów i Naczelnych Sądów Administracyjnych UE propagować je i upowszechniać.

Wychodząc z powyższych przesłanek doktor Hien zawsze reprezentował pogląd, że sądy, a w szczególności sądy administracyjne, muszą pozostawić administracji pewien samodzielny margines kształtowania stosunków społecznych i z tego powodu kierować się sędziowską powściągliwością przy rozpatrywaniu konkretnych spraw. Zdaniem Eckarta Hiena działalność sądu administracyjnego musi koncentrować się przede wszystkim na ochronie sytuacji prawnej obywatela, a w drugiej kolejności na ochronie obiektywnego porządku prawnego.

Powszechnie w środowisku sędziowskim znane są tezy dr. Hiena odnoszące się do standardów pracy sędziego. Echa dyskusji nad tymi poglądami wyrażanymi na Zjeździe Sędziów Administratywistów w Bremie w 2004 r. dotarły także do Polski.

Tę koncepcję sądownictwa administracyjnego uzupełniał koncepcją koniecznego aktywizmu sędziowskiego, który jest budowany na humanistycznej tezie, że wszelkie instytucje państwowe funkcjonują ze względu na dobro jednostki, konkretnej jednostki uwikłanej w spór z władzą.

Z funkcją sędziego Pan Doktor Hien łączył z powodzeniem zainteresowania naukowe. Koncentrują się one wokół szeroko pojętej problematyki prawa administracyjnego. To w nich odzwierciedlają się jego poglądy na administrację publiczną, sądownictwo administracyjne i ochronę praw jednostki. Jest autorem blisko 50 opracowań naukowych o zróżnicowanym charakterze. Na dorobek ten składają się opracowania monograficzne, artykuły naukowe i komentarze. Wiele z tych opracowań, a także publikowanych wystąpień, dotyczy zagadnień o fundamentalnym znaczeniu dla funkcjonowania niemieckiego sądownictwa administracyjnego i relacji między konstytucyjnie wyodrębnionymi władzami. Elementem łączącym prace Hiena jest próba ponownego określenia w warunkach współczesnego państwa roli i znaczenia administracji publicznej. W swoich pracach doktor Hien wraca do pierwotnego znaczenia pojęcia administracji jako czynności usługowej (a nie tylko

władczej) wobec jednostki. Myśl ta przewija się przez jego prace tam, gdzie pisze o dobrej administracji i prawie jednostki do dobrej administracji, ale także tam, gdzie stawia propozycje wyposażenia jednostki w jak najszerszy zakres racjonalnych instrumentów prawnych wobec administracji publicznej.

Doktor Hien podejmuje w swoich pracach w szczególności zagadnienia prawa komunalnego, prawa budowlanego, prawa zagospodarowania i planowania przestrzennego (urbanistyki), prawa ochrony środowiska naturalnego i prawa kolejowego.

Doktor Hien bierze aktywny udział w życiu naukowym niemieckich administratywistów, uczestnicząc w ogólnofederalnych zjazdach naukowych tego środowiska prawniczego, jak również publikując w wiodących periodykach poświęconych tej gałęzi prawa publicznego. Jego głos w sprawach roli sądownictwa administracyjnego w społeczeństwie w realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego oraz w rozwoju instytucjonalnym Unii Europejskiej jest w środowisku prawników szanowany.

Wypowiedzi doktora Hiena w sprawie administracji publicznej i sądownictwa administracyjnego i szerzej na temat państwa prawa są zawsze wysłuchiwane z najwyższą uwagą nie tylko w środowisku naukowym Niemiec. Przekładają się one na praktykę życia publicznego, są bowiem rozumiane jako uogólnienie praktyki administracyjnej i kierunków praktyki sądownictwa administracyjnego w Europie.

Panie Doktorze Hien, Pański wkład w organizację europejskiej przestrzeni współpracy sądów administracyjnych zapisze się w historii sądownictwa europejskiego.

W 1995 r. Eckart Hien przejął funkcję reprezentowania Federalnego Sądu Administracyjnego w kontaktach międzynarodowych. Sprawując tę funkcję utrzymywał regularne kontakty zarówno z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Najwyższych Sądów Administracyjnych, jak również ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej.

Z chwilą podjęcia przez Eckarta Hiena obowiązków Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego, obok jego działalności

sędziowskiej, pojawiła się działalność administracyjna jako Prezesa Sądu oraz funkcja reprezentanta sądownictwa administracyjnego w Niemczech. W zakres tych funkcji wchodzi także – w ostatnich latach przybierające na liczbie – kontakty międzynarodowe z sądami i instytucjami z całego świata. W tych kontaktach podejmowane są działania zmierzające do ustalenia czy i w jaki sposób sądowa kontrola administracji publicznej jako nieodłączna część składowa systemu opartego na koncepcji państwa prawnego może zostać najlepiej i najefektywniej ukształtowana. Jest szczególną intencją Prezesa Hiena, aby idee państwa prawa *the rule of law* umacniać nie tylko na poziomie krajowym (narodowym), lecz w taki sposób, aby zyskała ona znaczenie również w skali międzynarodowej.

Już podczas Kolokwium w Brukseli w 1996 r. Prezes Hien żywo wspierał zaproponowaną przez Belgię ideę, aby dotychczasowemu luźnemu stowarzyszeniu europejskich Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych nadać silne ramy organizacyjne. Na następnym Kolokwium w Sztokholmie w roku 1998 podjęto formalną uchwałę, aby w miejsce dotychczasowej luźnej współpracy założyć stowarzyszenie według prawa belgijskiego. Statuty Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej zostały przyjęte w roku 2000 podczas Kolokwium w Wiedniu.

Eckart Hien w znaczący sposób uczestniczył przy wypracowaniu statutów i z wielką roztropnością angażował się w to, aby Stowarzyszenie mogło w końcu zostać założone i to w drodze jednogłośnej uchwały.

Właściwy priorytet jego działalności polegał jednak na tym, aby ożywić merytoryczną pracę Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej. Podczas gdy wcześniej współpracujące instytucje zadowalały się w dużym stopniu organizowaniem co dwa lata Kolokwium na określony temat, to Stowarzyszenie postawiło sobie, także za Jego staraniem, za cel wspieranie ciągłej i systematycznej współpracy członków, w szczególności ulepszenie podstaw stosowania prawa europejskiego poprzez zinstytucjonalizowaną wymianę informacji.

W związku z tym stworzono elektroniczne bazy danych, jak również założono wewnętrzne forum dyskusyjne. Stowarzyszenie organizuje poza tym corocznie dwa do trzech seminariów na wybrane tematy, dotyczące współpracy między sądami krajowymi lub z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w Luksemburgu. Ważnym priorytetem seminariów w ostatnich latach było usprawnienie udzielania informacji nowym członkom, których kraje przystąpiły do Unii Europejskiej. Celem, do którego dążył w tym zakresie E. Hien, było uczynienie użytecznymi doświadczeń starych członków Stowarzyszenia, tak aby mogły im bez pouczającego tonu – dostarczyć nowych impulsów do rozbudowywania własnego ustroju sądowego oraz otworzyć możliwość uniknięcia błędnych dróg w poszukiwaniu potrzebnych rozwiązań krajowych.

Rozszerzenie działalności Stowarzyszenia na te sfery zostało zaproponowane a następnie było realizowane przez Zarząd Stowarzyszenia, w skład którego Eckart Hien wchodził w latach 2002 - 2004 jako Wiceprzewodniczący, od 2004 do 2006 roku jako Przewodniczący. Od roku 2006 doktor Hien ponownie pełni w zarządzie funkcję Wiceprzewodniczącego.

Do głównych elementów działalności Stowarzyszenia należą niezmiennie doroczne Zgromadzenie Ogólne, jak również organizacja odbywającego się co dwa lata Kolokwium (organizowanego przez poszczególne instytucje członkowskie). Ponieważ w momencie wstąpienia nowych państw członkowskich do Unii Europejskiej w 2004 r. kolejność była w znacznym stopniu już ustalona, musiano znaleźć nowy tryb, który włączyłby również nowych członków do regularnego „turnusu konferencyjnego”. Zasadniczą zasługę w sprawnym i satysfakcjonującym starych i nowych członków Stowarzyszenia rozwiązaniu tego problemu należy przypisać Prezesowi Hienowi.

Warto przypomnieć, że ambitny program działalności Stowarzyszenia nie dałby się urzeczywistnić bez znacznego poszerzenia szczupłej bazy finansowej, dotychczas zasilanej wyłącznie ze składek członkowskich. Dzięki wielorakim kontaktom i negocjacjom udało się uzyskać oficjalne uznanie przez Unię Europejską oraz wsparcie finansowe z jej strony, tak że Stowarzyszenie może od kilku lat urzeczywistniać swój obszer-

ny program działalności również dzięki pomocy finansowej z Brukseli. Również w tym zakresie Prezes Hien swoim osobistym zaangażowaniem wsparł starania władz Stowarzyszenia wobec instytucji UE.

W okresie kierowania przez doktora Hiena Stowarzyszeniem Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej nastąpiła dalsza integracja Stowarzyszenia i wzrost znaczenia sądownictwa administracyjnego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, z jednoczesnym podkreśleniem konieczności zachowania różnorodności rozwiązań organizacyjnych sądownictwa administracyjnego w Europie.

Jako wybitny autorytet w zakresie prawa administracyjnego, a także sądownictwa administracyjnego, Doktor Hien zapraszany był na wykłady w wielu krajach świata, od Brazylii po Tajlandię. Jest ekspertem UE do spraw sądownictwa administracyjnego. W ostatnim okresie służy swoją wiedzą i doświadczeniem w Chorwacji.

Prezes Hien wielokrotnie podkreślał znaczenie, jakie dla sukcesu integracji europejskiej ma umacnianie i utrwalanie praworządności jako podstawy działań władz publicznych tak na poziomie krajowym, jak i wspólnotowym. Dlatego też już w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku angażował się w kontakty z państwami Europy Środkowej i Wschodniej, odtwarzającymi swoje niepodległe państwowości oparte m. in. na koncepcji państwa prawnego. W miarę postępów procesów dostosowawczych w krajach kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej, kontakty te przybrały formę konkretnej współpracy ukierunkowanej na przygotowanie sądów środkowej i Wschodniej Europy do funkcjonowania w unijnym środowisku prawnym. We współpracy tej uczestniczyły m.in. sądy administracyjne Czech, Litwy i Polski.

Od wielu lat Prezes Hien utrzymywał ściśle związki z Polską. Wyrazem tych związków były wizyty niemieckich sędziów administracyjnych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym i jego ośrodkach zamiejscowych, a także wizyta kierownictwa Federalnego Sądu Administracyjnego w Naczelnym Sądzie Administracyjnym w Warszawie (w 1997 r.). Również sędziowie i kierownictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego wizy-

towało niemieckie sądy administracyjne. Warto tu wspomnieć o udziale delegacji NSA w otwarciu nowej siedziby Federalnego Sądu Administracyjnego w Lipsku w 2002 r.

Po objęciu przez doktora Hiena stanowiska Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego w 2002 r. wyraźnie zwiększyła się ilość kontaktów polskich sądów administracyjnych z sądami niemieckimi. Warto podkreślić, że kontakty te mają w niewielkim stopniu charakter oficjalnych wizyt – większość z nich to konferencje, seminaria i warsztaty poświęcone różnym kwestiom z zakresu praktyki orzeczniczej lub organizacji sądownictwa. Powstają nowe formy współpracy – przykładem może być nowa propozycja krótkich staży polskich sędziów w sądach niemieckich. Ta oferta współpracy kierowana jest głównie do sędziów pierwszej instancji, którzy najbardziej odczuwają brak doświadczenia w pełnieniu nowej roli sędziego prawa wspólnotowego. W chwili obecnej z niemieckimi partnerami współpracuje niemal połowa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, niekiedy na podstawie długoterminowych porozumień (np. WSA w Poznaniu zawarł porozumienie o współpracy z Wyższym Sądem Administracyjnym, Sądem Finansowym i Sądem Socjalnym Dolnej Saksonii, zaś WSA w Szczecinie z Wyższym Sądem Administracyjnym i Sądem Finansowym Meklemburgii). Kontaktom tym patronował Eckart Hien, jako sędzia i Prezes Federalnego Sądu Administracyjnego RFN.

Należy też wskazać, że korzyści ze współpracy z niemieckim sądownictwem administracyjnym nie ograniczają się do sfery kontaktów dwustronnych. Prezes Hien wydatnie przyczynił się do budowy pozycji i autorytetu polskiego sądownictwa administracyjnego na forum europejskim. Z jego właśnie strony powstała inicjatywa włączenia przedstawiciela Naczelnego Sądu Administracyjnego do zarządu Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelných Sądów Administracyjnych UE natychmiast po rozszerzeniu Unii oraz powierzenia polskiemu sądowi prezydencji i organizacji Zgromadzenia Ogólnego w 2007 r., zaś w kolejnym 2008 roku – XXI Kolokwium Stowarzyszenia. Posunięcie to ma na celu udokumentowanie, że nowe państwa członkowskie są w pełni zintegrowane z Unią Europejską, zaś ich sądownictwa administracyjne są pełnoprawnymi członka-

mi Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelných Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej.

Wskazane wyżej wybitne osiągnięcia Prezesa. Hiena, jego niekwestionowana pozycja wśród europejskich administratywistów i sędziów administracyjnych, jego wysiłki na rzecz organizowania współpracy sądownictwa administracyjnego państw UE, a także inspirowanie ścisłej współpracy sądownictwa niemieckiego z polskim sprawiają, że mamy do czynienia z osobą wielce zasłużoną nie tylko dla europejskiego sądownictwa, ale także polskiego sądownictwa administracyjnego. Podkreślić też warto cechy osobiste Pana Prezesa Hiena, jego otwartość, serdeczność i pełny szacunek dla poglądów innych. To wszystko sprawia, że wniosek o uhonorowanie Pana Prezesa Hiena najwyższym wyróżnieniem uniwersyteckim – tytułem doktora honoris causa – jest w pełni uzasadniony i sprawia nam radość.

**Przemówienie dziekana
Wydziału Prawa i Administracji UW,
prof. Tadeusza Tomaszewskiego**

Szanowny Panie Doktorze Honorowy,
Panie Rektorze,
Panie i Panowie Profesorowie,
Szanowni Państwo

Dzisiejsze wydarzenie jest wielkim świętem całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Warszawskiego, zwłaszcza zaś Wydziału Prawa i Administracji. Mamy bowiem zaszczyt uczestniczyć w uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa Panu Eckartowi Hienowi. Doktorat ten został przyznany jednomyślną uchwałą Senatu Uniwersytetu Warszawskiego, właśnie na wniosek naszego Wydziału. Jest to dla nas wielki zaszczyt i wyróżnienie, że możemy gościć na naszej Uczelni tak wybitnego prawnika, jak Pan Prezes Eckart Hien, osobę niezwykle zasłużoną dla rozwoju sądownictwa administracyjnego, orędownika i animatora współpracy międzynarodowej. Niewątpliwie jest bowiem niewiele osób, które mogą poszczycić się tak doniosłymi zasługami na rzecz budowy państwa prawnego i jego podstaw ustrojowych.

W krótkim wystąpieniu zabrakłoby czasu, aby przedstawić wszystkie zasługi Pana Prezesa Eckarta Hiena, dlatego proszę pozwolić, że zwrócę uwagę jedynie na wybrane wątki z biografii naszego szanownego Gościa. Przybliżając Jego sylwetkę, pragnę przede wszystkim przypomnieć, że jest on emerytowanym Prezesem Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec, doktorem honoris causa Uniwersytetu w Lipsku.

Pan Eckart Hien urodził się w 1942 r. Jego edukacja związana była z Monachium, gdzie ukończył szkołę średnią, a następnie studia prawnicze, zdając egzamin państwowy pierwszego stopnia. Kolejnym krokiem w rozwoju kariery prawniczej była aplikacja zakończona egzaminem państwowym drugiego stopnia. Od tego momentu rozpoczyna się okres działalności publicznej Pana Prezesa. Pierwsze lata to zaangażowanie w prace administracji wewnętrznej Republiki Bawarskiej, gdzie

Pan Hien przeszedł wszystkie szczeble kariery urzędniczej – od urzędu starostwa, przez Rząd Okręgowy Górnej Bawarii, gdzie był odpowiedzialny za dziedzinę spraw społecznych, aż do Bawarskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zajmując się podstawowymi problemami samorządu komunalnego. Zdobytą w tych latach dogłębną wiedzę na temat mechanizmów działania administracji publicznej nasz szanowny Gość miał wykorzystać już w niedalekiej przyszłości.

Brzemienny w skutki był rok 1980, kiedy Pan Eckart Hien, po 10 latach pracy urzędniczej, związał się z sądownictwem administracyjnym. W latach 1980-1986 był sędzią Wysokiego Sądu Administracyjnego Bawarii w Monachium, następnie, do 2002 r. sędzią Federalnego Sądu Administracyjnego w Berlinie oraz w Lipsku. Wreszcie w latach 2002-2007 pełnił funkcję Prezesa Federalnego Sądu Administracyjnego w Lipsku. W tym czasie kształtują się poglądy Pana Prezesa na funkcjonowanie administracji publicznej oraz koncepcję kontroli decyzji administracyjnych. W naszym środowisku z wielkim zainteresowaniem i uznaniem śledziliśmy postulaty budowy sprawnej i inteligentnej administracji, mogącej stać się efektywnym instrumentem funkcjonowania demokratycznego państwa prawnego. Jest to dla nas niezwykle cenna wskazówka, co do kierunku poszukiwań w trakcie trwającej wciąż w naszym kraju dyskusji na temat kształtu administracji publicznej i zasad zatrudniania kadry urzędniczej. Dzięki poglądom Pana Prezesa Hiena łatwiej dostrzec, czego, od strony struktur administracyjnych, potrzebuje sprawne państwo, którego administracja nie może ograniczać się jedynie do wykonywania ustaw, korzystając z pewnego marginesu swobody. Niezwykle cenne jest przy tym spostrzeżenie, z pozoru oczywiste, a jednak fundamentalne dla całego systemu prawnego, że sądowa kontrola administracji powinna koncentrować się na zapewnieniu prawnej ochrony obywatela, co podkreśla centralne znaczenie jednostki w systemie prawnym.

Niezwykle ważnym aspektem działalności dr. Eckarta Hiena jest jego zaangażowanie we współpracę międzynarodową, przejawiające się w niezwykle intensywnych i licznych kontaktach z sądami i instytucjami z całego świata. Istotą współpra-

cy było poszukiwanie w relacjach z partnerami zagranicznymi odpowiedzi na pytanie, czy i w jaki sposób sądowa kontrola administracji publicznej jako nieodłączna część koncepcji państwa prawnego może zostać najlepiej i najefektywniej wykorzystana. W ten sposób idea państwa prawnego, rozwijana dotychczas na poziomie krajowym, przenoszona była również na poziom wspólnotowy. Już od roku 1995 nasz Gość reprezentował Federalny Sąd Administracyjny w kontaktach międzynarodowych. Sprawując tę funkcję utrzymywał regularne kontakty zarówno z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Najwyższych Sądów Administracyjnych, jak również ze Stowarzyszeniem Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej.

Pan Prezes Eckart Hien jest przy tym jednym z pomysłodawców i animatorów powstania Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej (o czym mówił już Pan profesor Trzeciński), zaś w latach 2004-2006 był jego Przewodniczącym. Stowarzyszenie to postawiło sobie za cel wspieranie ciągłej i systematycznej współpracy członków, w szczególności ulepszenie podstaw stosowania prawa europejskiego poprzez zinstytucjonalizowaną wymianę informacji.

Z naszej strony, z wielką wdzięcznością przyjmujemy inicjatywę powierzenia Polsce organizacji Dorocznego Zgromadzenia Ogólnego oraz Kolokwium, które właśnie obecnie odbywa się w Warszawie.

W trakcie uroczystości takich jak dzisiejsze mówimy dużo o zaangażowaniu w sprawy publiczne, o pełnionych funkcjach, czy o formułowanych poglądach. Myślę jednak, że sukces zawodowy w dużym stopniu uwarunkowany jest podejściem do życia i uznawanymi wartościami. Funkcjonowanie państwa i prawa w sposób przejrzysty i systematyczny widzi ten, kto jest otwarty na świat i ludzi, kogo interesuje otaczająca rzeczywistość. Taką osobą jest właśnie Pan Eckart Hien. W życiu zawodowym Prezes Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec, prywatnie mąż i ojciec czwórki dzieci, badacz problematyki ewolucji biologicznej i zagadnień z zakresu etyki i teorii poznania (epistemologii). Co ciekawe, Pan Prezes, jako wielki miłośnik przyrody zna prawie wszystkie środkowoeuropejskie

motyle dzienne, jak również najbardziej znaczące rodziny ciem i chrząszczy. Nasz Gość jest również miłośnikiem sportu, uprawia jogging, gra w tenisa, jeździ na rowerze.

Ta krótka charakterystyka sylwetki Pana Prezesa Hiena nie pozostawia wątpliwości, że gościmy na naszym Uniwersytecie Człowieka wyjątkowego. Bezdyskusyjne są jego doniosłe zasługi dla rozwoju teorii i praktyki sądownictwa administracyjnego. Mogą być one dla nas wzorem i wskazówką, jak budować nowoczesną administrację i kształtować formy jej kontroli. Z wielkim uznaniem odnosimy się wreszcie do zasług na polu współpracy międzynarodowej, dzięki którym idea państwa prawnego jest umacniana na poziomie międzynarodowym. Myślę wreszcie, że funkcjonowanie Stowarzyszenia, którego Pan Prezes jest pomysłodawcą, to nie tylko inicjatywa ograniczająca się do problematyki ściśle prawnej, lecz jeden z istotnych elementów budowy wspólnoty europejskiej. Dlatego dzisiejsza uroczystość stanowi dla całej naszej społeczności doskonałą okazję, aby wyrazić swój szacunek i uznanie dla znakomitego prawnika, lecz przede wszystkim Człowieka o szerokich perspektywach, postrzegającego prawo w kontekście potrzeb społeczeństwa i integracji europejskiej.

Szanowny Panie Profesorze, serdecznie witamy na Uniwersytecie Warszawskim.

Przemówienie doktora Eckarta Hiena

Magnificencjo,

Panie i Panowie,

To dla mnie niezwykła chwila: otrzymanie doktoratu honoris causa w jednym z najznamienitszych uniwersytetów w Europie i na świecie jest tak oszałamiające, że do tej pory nie potrafiłem sobie tego wyobrazić. Dlatego trudno mi znaleźć właściwe słowa, by odpowiedzieć na laudację, gdyż cokolwiek powiem może wywołać zakłopotanie. Gdybym na przykład powiedział, że nie zasługuję na ten zaszczyt (co jest prawdą) – mogłoby to zostać uznane za krytykę decyzji Wydziału Prawa. Gdybym zaś stwierdził, że nań zasługuję – stanowiłoby to najzwyczajniej w świecie oznakę arogancji. To pokazuje, jak bardzo prawdziwe jest powiedzenie: nie ma właściwej odpowiedzi na pochwałę poza słowem „dziękuję”.

Dlatego chciałbym po prostu wyrazić moją głęboką wdzięczność.

Mogę przyjąć ten zaszczyt tylko dlatego, że zdaję sobie sprawę, iż dotyczy nie tylko mnie osobiście, ale również pracy wielu innych ludzi, którzy zajmowali się i nadal zajmują rozwijaniem ścisłej współpracy europejskiego sądownictwa administracyjnego. W szczególności założenie Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej oraz animowanie jego działalności nie mogłoby mieć miejsca bez pracy w zespole. Chciałbym więc wymienić nazwiska paru osób (spośród bardzo wielu) których praca pozwoliła rozwinąć ścisłą współpracę.

Statut Stowarzyszenia został przyjęty w 2000 r. podczas Kolokwium w Wiedniu, prowadzonym przez przewodniczącego Sądu Administracyjnego Austrii, Clemensa Jablonera. Przewodniczący Najwyższego Sądu Administracyjnego Finlandii – Pekka Hallberg – zorganizował następne Kolokwium integrujące organizację. Dzięki pracy wiceprzewodniczącego Rady Stanu Holandii, Hermana Tjeenk Willinka, znacznie zwiększono wydajność systemu informacyjnego. Także przewodniczący Polskiego Naczelного Sądu Administracyjnego,

Pan Trzeciński, nadał działalności Stowarzyszenia dalszy impet. Chciałbym też wymienić nazwisko mojego kolegi – Michaela Groeppera – z Federalnego Sądu Administracyjnego Niemiec, który często udzielał mi wsparcia. Wreszcie chciałbym wymienić na końcu, ale to w żadnym stopniu nie umniejsza Jego roli – sekretarza generalnego Stowarzyszenia, pana Yvesa Kreinsa – i jego zespół. Nie potrafiłbym sobie wyobrazić, jak Stowarzyszenie mogłoby osiągnąć tak wielki sukces bez jego stałej i systematycznej pracy.

Wszystkim tym dzielnym ludziom chciałbym przekazać chociaż część zaszczytu, który mnie spotkał – pamiętając, że tylko ja będę mógł umieścić tytuł doktor honoris causa na wizytówce. To przykre, ale reguły uczelni nie pozwalają mi podzielić tytułu.

Panie i Panowie, jestem bardzo szczęśliwy, że po rozszerzeniu Unii Europejskiej w 2004 roku Kolokwium naszego Stowarzyszenia odbywa się właśnie w Polsce. I muszę przyznać, że w pewnym stopniu stało się tak dzięki mnie. Istniało wiele argumentów za podjęciem takiej decyzji.

Po pierwsze: Polska jest największym, czy może raczej: najznaczniejszym krajem pośród nowych członków Unii, a zatem ma wśród nich pewną rangę. Ale sam rozmiar to nie wszystko. Dla mnie ważniejszy był fakt, że Polska odgrywała główną rolę w wydarzeniach, które – dzięki ruchowi Solidarności – doprowadziły do otwarcia „żelaznej kurtyny”, co stanowiło warunek niezbędny do rozszerzenia Unii Europejskiej w roku 2004 i – o czym my, Niemcy, zawsze pamiętamy - do zjednoczenia naszego kraju.

Od samego początku swego członkostwa w Unii, Polska jest stanowczym i niezależnym partnerem, co czasami budzi zdumienie niektórych tak zwanych starych członków. Ponadto w Polsce pojawiają się nowe pomysły. Z zainteresowaniem usłyszeliśmy w ostatnich tygodniach polską propozycję stworzenia tak zwanego Partnerstwa Wschodnioeuropejskiego, obejmującego na przykład Ukrainę i inne państwa byłego Związku Radzieckiego. Czy ta propozycja to odpowiedź na francuski pomysł utworzenia Partnerstwa Śródziemnomorskiego? Oczywiście, że tak. Nie zamierzam jednak ukry-

wać pewnego sceptycyzmu dotyczącego owych partnerów, ze względu na możliwość osłabienia spójności niedawno poszerzonej UE.

Jednak argumentacja wspierająca polską propozycję zawierała pewne interesujące zdanie: kraje południowego śródziemnomorza są sąsiadami Unii Europejskiej, ale kraje na wschód od UE to nasi europejscy sąsiedzi. Na pierwszy rzut oka wygląda to jak figura stylistyczna, ale po dokładniejszym przyjrzeniu się widać wyraźnie, jaka wielka jest to w rzeczywistości różnica. I jestem prawie pewien, że w dalszej przyszłości – nie w najbliższych dziesięciu latach – ta różnica będzie miała istotne polityczne znaczenie.

W tym kontekście należy stwierdzić, że nadchodzące mistrzostwa Europy w piłce nożnej odbędą się znowu w dwóch krajach, tak jak w tym roku, gdy była to Austria i Szwajcaria. Może nieprzypadkowo mistrzostwa roku 2012 organizowane są w Polsce i Ukrainie.

Ale – Panie i Panowie – nie chcę wdawać się w politykę. Ograniczę się do sfery, którą znam najlepiej – do sądownictwa. Chciałbym więc powiedzieć kilka słów na temat roli sądownictwa administracyjnego w ogóle oraz sądownictwa w Unii Europejskiej w szczególności.

Sądownictwo administracyjne – w porównaniu z sądami karnymi lub cywilnymi – jest stosunkowo młodą instytucją. I, co typowe dla młodości, wciąż rośnie i nabiera siły. Proces ten nie ogranicza się do Europy – możemy go zaobserwować na całym świecie. Jest on reakcją na rosnącą wagę prawa administracyjnego, gdyż globalizacja i przyspieszony rozwój technologii wymagają, aby władze państwowe regulowały rosnącą liczbę spraw w coraz bardziej złożonym świecie. Wystarczy wspomnieć zadanie ochrony środowiska – jeśli się je weźmie na serio, należy utworzyć wiele rozporządzeń, aby zmienić ludzkie zachowania lub je ograniczyć. Ale nawet klasyczne dziedziny prawa publicznego, takie jak prawo porządku publicznego i bezpieczeństwa, organizacja administracji miejskiej, ruchu drogowego lub budownictwa stały się znacznie bardziej zróżnicowane.

Prawo administracyjne w sporach sądowych ma szczególne cechy, które wymagają postanowień prawnych innych niż w procedurach cywilnych lub karnych. Sądowe sprawy administracyjne zawsze związane są z zainteresowaniem publicznym i dobrem publicznym, których realizacja nie zależy od proceduralnych umiejętności stron, zwłaszcza zwykłego obywatela występującego jako powód przeciwko potężnemu państwu. Dlatego niezbędna jest procedura śledcza, która, inaczej niż w prawie cywilnym, pozwala sędziemu ustalać fakty nie ograniczając go do dowodów przedstawianych przez strony.

Ze względu na różnicę między władzami państwowymi a obywatelem, dotyczącą władzy i możliwości, muszą istnieć przepisy gwarantujące sprawiedliwy proces. W sądzie strony muszą być traktowane równo, musi istnieć równość dostępnych środków – co czasami jest trudne do przyjęcia przez przedstawicieli władzy, zwłaszcza w krajach, w których do niedawna władza wykonawcza nie wyobrażała sobie nawet kontroli ze strony niezależnego sądu administracyjnego.

Jest jeszcze jedna cecha szczególna. W odróżnieniu od sporów cywilnych moc orzeczeń w dziedzinie prawa publicznego często nie jest ograniczana do rozpatrywanej sprawy, lecz ma daleko idące konsekwencje dla całej administracji. Często zdarza się, że decyzje sądów administracyjnych wprowadzają zasadnicze zmiany w praktyce administracyjnej, nawet jeśli wyrok wydany w pojedynczej sprawie dotyczy tylko sądzących się stron.

Dzisiaj niezależny i skuteczny system prawny, jako czynnik lokalny, odgrywa ważną rolę w gospodarce. Inwestorzy zawsze będą potrzebowali licencji lub pozwoleń na swoje projekty, więc mogą wybrać miejsce, gdzie administracja zobowiązana jest do praworządności, a pomoc prawną można uzyskać w stosunkowo krótkim czasie. Dlatego nie ma nic dziwnego w tym, że w ostatnich latach także kraje takie jak Chiny czy Rosja przynajmniej składają obietnice, iż udoskonalą swój system sądowniczy. Jeśli nawet zmiany te nie wynikają z chęci lepszej ochrony praw obywateli, ale z chęci stworzenia lepszych warunków dla inwestycji zagranicznych, to idą one w dobrym kierunku. Jestem bowiem przekonany, że państwo prawa – na-

wet jeśli wprowadzane jest tylko w części i wyłącznie z przyczyn ekonomicznych – rozwinie się dalej samo.

Panie i Panowie, stałe zacieśnianie się Unii Europejskiej tworzyło i tworzy znaczące wyzwania dla sądownictwa administracyjnego. Ze skali krajowej staliśmy się sądownictwem europejskim, a nasza praca tworzy podwaliny dla wielu rozwiązań europejskich.

Europa wspiera się na różnych filarach. Oczywiście, idea Europy miała i ma silny wpływ. Tak jak w swoim życiu jednostki, tak i instytucje i byty polityczne w swoim istnieniu powinny dobrze funkcjonować, opierać się na jakiejś filozofii, wyobrażeniach; idei.

Politycy najczęściej przywołują te idee mówiąc o Europie, historii, religijnych i filozoficznych korzeniach i rezultatach wieku Oświecenia. Ich mowy często przypominają poezję. Ale idee mogą zostać zrealizowane i przetrwać w rzeczywistości tylko wtedy, gdy mają solidne podstawy, a to oznacza istnienie bytów politycznych: solidne podstawy w kategoriach prawnych. Można je stworzyć tylko mówiąc prozą, nie językiem poezji. Europa – tak ja to się dzisiaj wydaje – jest zdefiniowana przez swoje ramy prawne. Te ramy to z pewnością najważniejszy filar obecnej Unii Europejskiej.

Sądy wszystkich państw członkowskich – my wszyscy – mamy ambitne zadanie obrony tego filara, na którym opiera się obecny stan współpracy i integracji. Naszym obowiązkiem jest interpretować, wyjaśniać, rozwijać i stosować prawo wspólnotowe w naszej codziennej pracy, w tysiącach jednostkowych spraw. Tylko właściwe stosowanie prawa europejskiego w praktyce administracyjnej i w sądach administracyjnych może nadać mu moc prawną. Zapisy prawne bez ich stosowania i wprowadzania w życie to tylko kartki papieru! Sądy administracyjne częstokroć jako pierwsze oceniają znaczenie przepisów unijnych. Co więcej, wstępna procedura referencyjna przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości wywarła głęboki wpływ na to, jaką rolę odgrywają Najwyższe Sądy Administracyjne. W sprawach, w których uwzględniane jest prawo wspólnotowe, zobowiązane są stosować interpretację podaną przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości. Jednakże Trybu-

nał Sprawiedliwości pełni tylko rolę eksperta, występującego w imieniu sędziego krajowego. To wciąż sędzia danego kraju wydaje ostateczny wyrok w konkretnej sprawie.

Każdy sędzia krajowy jest zatem również sędzią europejskim. On – albo ona – pełni funkcję sędziego, któremu powierzono dbałość o główny filar Unii Europejskiej. Dlatego Unia Europejska oznacza nowe szanse i nową odpowiedzialność dla sądownictwa administracyjnego. Nasze kompetencje nie ograniczają się już do skali krajowej. We współpracy z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości kontrolujemy zastosowanie prawa europejskiego przez nasze krajowe władze. W rezultacie w chwili obecnej sędzia administracyjny musi być zawsze świadom swojej europejskiej roli i wpływu, jakie jego wyroki mogą mieć na poziomie wspólnoty.

Dokładnie ta sytuacja stanowiła zaplecze dla powstania Stowarzyszenia Rad Stanu i Najwyższych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej. Tylko wtedy możemy zadawalająco zrealizować zadanie występowania również jako sędzia europejski, gdy będziemy mieć dobrze funkcjonującą sieć wymiany informacji między sądami wszystkich krajów członkowskich.

Panie i Panowie, powoli przechodzę do końca, na co już pewnie czekacie. Chciałbym więc raz jeszcze podkreślić, że w obu kwestiach, które omówiłem to znaczy sądownictwa administracyjnego i Unii Europejskiej Polska zawsze znajdowała się na najwyższym etapie rozwoju, biorąc pod uwagę istniejące okoliczności, które oczywiście ograniczały możliwości działania.

Polska była pierwszym krajem w regionie znajdującym się pod wpływem Związku Radzieckiego, który stworzył sąd administracyjny. Trzy lata temu obchodziliśmy na Zamku Królewskim 25. rocznicę powstania polskiego Najwyższego Sądu Administracyjnego. Cztery lata temu zaś weszła w życie znacząca reforma polskiego systemu sądów administracyjnych, tworząc nową, dwustopniową organizację sądów. Nowa struktura polskiego sądownictwa administracyjnego zwiększyła i wzmocniła jego efektywność. A jeśli chodzi o Europę: w salach Sejmu RP znajduje się w chwili obecnej niewielka wystawa, której głównym elementem jest książka napisana w roku

1831. Jej autorem jest Wojciech Bogumił Jastrzębowski, a tytuł brzmi: „Projekt konstytucji europejskiej”. Ten polski uczony i bojownik o wolność 175 lat temu przewidział, jakie będą główne problemy, które są dla nas ważne w chwili obecnej. Mówił o Europie ojczyzn i podkreślał, że parlament europejski (nazywał go kongresem) powinien móc tworzyć prawa dla całej Europy jedynie pod warunkiem ścisłego przestrzegania zasady solidarności. Więc jak widać, Warszawa jest bardzo dobrym miejscem na europejską konferencję na temat prawa administracyjnego!

Zakończę uwagę osobistą. W ostatnich dniach miałem okazję znowu zwiedzić Warszawę i znowu przypomniałem sobie bolesny okres historii, który budzi we mnie jako w Niemcu – głęboki wstyd. Ze świadomością takiej przeszłości, mogą sobie Państwo wyobrazić jak wielką wdzięcznością – jako Niemca – napęłnia mnie fakt, iż przyznano mi doktorat honoris causa na Uniwersytecie Warszawskim.

**The Ceremony of Awarding
DOCTOR ECKART HIEN
with a Degree of doctor honoris causa
of the University of Warsaw**

**Programme of the Ceremony of Awarding
Doctor Eckart Hien
with the Degree of doctor honoris causa**

- ❖ *National anthem*
- ❖ Opening of the ceremony by Vice-Rector of the University of Warsaw, Professor Wojciech Tygielski
- ❖ Laudation delivered by Professor Janusz Trzcíński
- ❖ Speech by the Dean of the Faculty of Law and Administration, Professor Tadeusz Tomaszewski
- ❖ Presenting the diploma
- ❖ *Gaude Mater Polonia*
- ❖ Speech by Doctor Eckart Hien
- ❖ Closing the ceremony by Vice-Rector of the University of Warsaw, Professor Wojciech Tygielski
- ❖ *Gaudeamus igitur*
- ❖ Reading the letters of congratulation for awarding Doctor Eckart Hien with the degree of doctor honoris causa and presenting him with a medal of the University of Warsaw

RESOLUTION NO 383
OF THE SENATE OF THE UNIVERSITY OF WARSAW
of May 21st, 2008
on approving the reviews and awarding a degree of
doctor honoris causa of University of Warsaw

The Senate of the University of Warsaw in accordance with the Higher Education Act of 27 July 2005 Article 62 (1) (9) (DzU, No 164, item 1365, as amended), in connection with the Statutes of the University of Warsaw, § 8, having accepted the reviews submitted by Professor Roman Hauser from Adam Mickiewicz University in Poznań, Professor Jerzy Stelmasiak from Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Professor Zbigniew Witkowski from Mikołaj Kopernik University in Toruń, presenting the achievements of Doctor Eckart Hien, the nominee for the degree of doctor honoris causa of the University of Warsaw, the Senate of the University of Warsaw has adopted this resolution:

§1

Doctor Eckart Hien is hereby granted the degree of doctor *honoris causa* of the University of Warsaw.

§2

The Resolution shall enter into force as of the date of its adoption.

Chair of the Senate
of the University of Warsaw
Rector
Professor Katarzyna Chałasińska-Macukow

Professor Roman Hauser
Adam Mickiewicz University in Poznań

**Recommendation for the Senate of the University
of Warsaw pursuant the Resolution on awarding
Doctor Eckart Hien
with a degree of doctor honoris causa**

Doctor Eckart Hien, one of the most eminent European specialist of administration law has for many years belonged to the select group of eminent European judges. Doctor Hien, today a President emeritus of the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany is an excellent, renowned and well known in Europe expert in law, reputable inspirer and organiser of cooperation of administrative courts in Europe. He is an author of many publications appreciated in Europe and Germany. It is also worth to stress Doctor Eckart Hien's achievements in popularising knowledge about the role and importance of administrative judiciary in the European systems of justice. Present and active in the debate about the function and role of European law, he had an important and inspiring influence on it.

Doctor Eckart Hien's career path was complex, but also characteristic for the German system of achieving the post of a judge. The first ten years of his professional activeness (1970 – 1980) were spent at work in the internal administration of the Bavarian Republic. He dealt with the problems connected with functional of general public administration of a Land and many areas of public law (especially police, construction, communal, water law, the highway code, the immigration and asylum law as well as suffrage law). He worked at all the levels of the hierarchy in the internal administration: at the commune level in the District Office (Landratsamt) in Ebersberg (where he held the post of a Head of the Department responsible for the Youth and Social Issues office district inspection and realisation of the highway code), in the Regional Govern-

ment of Upper Bavaria - *Bezirksregierung Oberbayern*¹ (as an independent manager responsible for social affairs) and in the Bavarian Ministry of Internal Affairs (as a specialist in basic problems of local self-government).

After ten years of work, in 1980, Eckart Hien changed the 'power' - from the executive to the judicial one, namely, he was nominated to the post of a judge in an administrative court.

The change of the role of the 'controlled' (administration clerk) to the 'controller' (judge) was important in Eckart Hien's understanding of the job of a judge. He knows the requirements posed by the state and society to the state officials. He frequently indicated that effective work for the state serving its needs and those of its society is the task of creative officials. He also stated that a law maker can only define the general boundaries which the administration has to observe in its activeness. Doctor Hien has always believed that courts should leave for the administration a certain margin of independence in shaping the legal relations and the judges should exercise restraint when considering concrete cases (this concerns the complex problem of the scope of court control). He justly indicated that the administrative courts should concentrate on the legal protection of the citizens and not on general, objective control of the executive powers.

From 1995 Eckart Hien represented the Federal Administrative Court on the international field. Within the boundaries of that function he maintained regular contacts both with the

1 The Republic of Bavaria (Freistaat Bayern), is divided into 7 districts (Regierungsbezirke) which are governed by district governments (Upper Bavaria, Lower Bavaria, Upper Palatinate, Upper Franconia, Middle Franconia, Lower Franconia, and Swabia). A *Bezirksregierung* is a middle-level body in the system of state administration between districts and towns with the rights of a district and the administration of the Regional Government of Bavaria. It coordinates the interests of the goal-oriented ministries in Upper Bavaria, is competent to deal with the appeals against the decisions of the organs subordinate to it, supports private and public initiatives, advises and supervises 84 subordinated to it state organs, 20 Upper Bavarian rural districts and 9 towns with the rights of a district as well as special goal-oriented unions, foundations and savings funds.

International Association of Supreme Administrative Jurisdictions (AIHJA/IASAJ – the General Secretariat in Paris) and with the Association of the Council of States and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union.

His duties also included contacts with courts and institutions from all over the world. An important issue in these contact was the question whether and in what way the court control of state administration being the inalienable part of the state based on the rule of law can be best organised. President Hien especially intended to strengthen the idea of the state based on the rule of law not only at the state (national) level but in the whole Europe, but to do it in such a way that the idea will gain popularity also at the international scale.

Already during a colloquium held in Brussels in 1996 President Hien strongly supported the Belgian idea that the relatively free at that time association of European Supreme Administrative Jurisdictions was given stronger organisational framework. The Statutes of the Association were accepted in the Colloquium held in Vienna in 2000.

Eckart Hien significantly contributed to the work on the statutes of the organisation and very skilfully helped to create a situation in which the decision to establish the Association was univocally accepted.

His main aim was to provide a structure for and invigorate the activities of the Association. In this respect the Association adopted as its main goal to support a continuous and systematic cooperation of its members, and especially to improve the basis of European law application by means of institutionalised exchange of information.

To that end the following electronic databases were created: Dec-Nat (*decisions nationales* – national decisions) and Jurifast, as well as an internal discussion forum. Besides that the Association organises every year two or three seminars devoted to special topics concerning cooperation between neighbouring countries or with the European Tribunal of Justice in Luxembourg. An important priority of the seminars in recent years was to facilitate access to information to the new members,

whose countries joined the European Union. In this respect E. Hien strived to make the experiences of the old members useful, without the mentoring tone, in providing new impulses for developing their own court systems and allowing to avoid mistakes in looking for the necessary national solutions.

These areas of the Association's activeness were largely approved and the next ones were directed by the Secretary General and the Presidium, to which Doctor Hien belonged in 2002-2004 as a Vice-President, and in 2004-2006 as the President. Since 2006 he has again been a Vice-President.

The Association's work could not have been conducted without a considerable increase of the meagre finances, before that consisting only of the membership fees. Thanks to contacts and negotiations it was possible to gain the official recognition of the Association by the European Union and its financial support. Also in this respect President Hien's activeness and involvement were highly effective.

It should be stressed that President Hien was the author of the initiative that the next Annual General Assembly of 2007 and then the Colloquium of 2008, after the one held in Leipzig in 2006, were organised by Poland. This idea manifests E. Hien's belief that new member states, and especially the countries of Central Europe from the post-Soviet bloc, are fully integrated with the European Union and with the Association of the Council of States and Supreme Administrative Jurisdictions.

Besides his activeness in the sphere of organisation and legislation, E. Hien also conducted scientific work. His academic interests focus around the broadly understood subject of administrative law. He wrote about 50 academic papers of various character. His scientific output consists of: participation in monographs, scientific papers and commentaries. Many of these articles and published presentations concern issues of fundamental importance for the functioning of the German administrative judiciary and the relations between constitutionally separated powers.

Eckart Hien devoted his academic output especially to the issues of construction law, law of spatial management, law of environment protection and the railway law. His most important academic works are: Jörg Berkemann, Eckart Hien, Hans-Peter Lemmel, *Issues of construction law including the proceedings connected with the control of standards*. A lecture organised within the boundaries of Institute 289. Course "Urbanisation and law", Berlin, October 14th-18th, 1991. Berlin, Institute of Urbanisation, 1991, 32 pp., Remarks on the Urbanistic Agreement in: *Spatial management and control of the design. Tendencies of development in construction law and law of specialist planning*, For Otto Schlicher for his 65th birthday. Ed. Jörg Berkemann (et al.), Köln, Heymanns 1995, pp. 129-143, *Control tolerated by the natural environment in court practice*, Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 1997, 422-428 and the same text in: Natur und Recht 1997, pp. 284-286, *New jurisdiction in railway law. Current issues of railway law*, Vol. 6 (2001), pp. 1-22.

In this respect he also undertook interesting and important critical activeness (see especially: Fickert, Hans Carl: *Resolution on developing lands for development according with their designation*, ed. Hans Carl Fickert; Herbert Fieseier: 6th Edition, Köln, Kohlhammer 1991, (Review) Eckart Hien, Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 1992, 458, *Spatial management – A book in Memoriam for Werner Hoppe for his 70th birthday*, ed. Wilfried Erbguth (et al) Munich: Ed. Beck 2000 (Review) Eckart Hien in: „Neue Juristische Wochenschrift“, 2001, pp. 952-953.

He also extensively dealt with the problems of the Bavarian community law, including the constitutional character of its provisions and the court interpretation of independence of territorial self-government. In this sphere the following papers should be mentioned: *Bavarian communal resolutions*. By: Eckart Hien, Munich, Ed. Jehle 1972, 10th Edition 10. Legal status: August 1986. A Series issued by the Bavarian Commune Council, A collection of texts of legal provisions necessary for mayors, city council members and members of local councils with an exhaustive index, collaboration in preparation for Edition 8 of the Collection, *Commune law with Law of administrative communities* (goal-oriented commune associations), *District law and*

Law for administrative regions. Commentary. Established by Josef Hölzl. Continuation for Supplement 29 Eckart Hien, Publication with replaceable sheets, Munich, Ed. Jehle, from 1974, *Commune law with District law and Law for administrative regions of the Bavarian Republic* / collaboration in editing the 18th supplementary collection (1990), *Commune law with Law of administrative communities* (goal-oriented commune associations), *District law and Law for administrative regions of the Bavarian Republic* / collaboration in editing the 19th supplementary collection (1992), Series of the Bavarian Commune Council, On the ban on abstaining from vote in Bavarian commune resolutions. A polemic with Heilemann's "Unconstitutionality of Art. 48 of resolution 1st sentence of the 2nd Bavarian Commune Law" (BayGO – Bayerische Gemeindeordnung), BayVBl 1984, p. 196 in: "Bayerische Verwaltungsblätter Zeitschrift für öffentliches Recht und öffentliche Verwaltung", 1984, pp. 203-207.

E. Hien also actively participates in the scientific life of the German specialists in administrative law and participates in Federal academic meetings of the legal milieu and makes publications in leading periodicals devoted to this branch of public law. In this respect it is worth-while to mention e.g.: *Conflict generating points in administrative law in 2003*, presentation at the 9th Annual Working Conference of Administrative Law held in Leipzig in 29th-30th August 2003 and *Conflict generating points in administrative law in 2004*, presentation at the 10th Annual Working Conference of Administrative Law held in Leipzig in 14th-15th May 2004.

E. Hien speaks about the role of administrative judiciary in the society, about the implementation of the principle of the democratic state ruled by law and in the institutional development of the European Union. It is worth to mention the following publications: *50 years of the Federal Administrative Court*, in: Neue Justiz 2003, p. 287 and the same text: Deutsches Verwaltungsblatt 2003, p. 685-686, *No general search for errors and faults – the court control of breaches of civil rights should be limited*. Annual press conference in the Federal Administrative Court held on February 18th, 2003, in: Deutsches Verwaltungsblatt 2003, p. 443-445, *The administrative judge: identity (self-under-*

standing), quality, warrant. Introductory presentation in Working Group 6A made during the Administrative Judge's Day held in Bremen in 2004, in: *Neue Justiz* 2004, p. 909-914 and the same text in: *Bund Deutscher Verwaltungsrichter – Rundschreiben*, 2004, pp. 117-129, *Between suspension and danger. Remarks about the situation of the state ruled by law.* Lecture delivered at the Jubilee Conference of the Working Community of Administrative Law held on December 9th, 2005 in: Minister, *The role of administrative judiciary in society and in the development of the European Union.* Lecture of the President of the Federal Administrative Court delivered in Helsinki during the Finnish Day of Administrative Courts on November 16th, 2005.

At the annual press conferences of the Federal Administrative Court he informs about the valid legal issues which arose in the judicial system of that Court. As an example one can mention: Annual press conference 2006, *On the stability of the influence of cases and activeness of the Federal Administrative court, a dubious extension of the rights of the Federal Administrative Court as the lower court (...)*, in: *Deutsches Verwaltungsblatt* 2006, p. 350-353.

He also expressed his criticism with respect to the projected reform of the judiciary system in Germany, according to which a uniform judiciary is to be introduced, especially replacing the currently functioning separate administrative, social, and tax courts. *Administrative, social and financial [tax] courts under one roof?* Excerpt from the annual press conference in the Federal Administrative court, in: *Deutsches Verwaltungsblatt* 2004, p. 464-467, *From an administrative court to a special court?* Annual press conference of the Federal Administrative Court. The review of the FAC activity in 2004. Critical remarks on the plans for uniform special courts, in: *Deutsches Verwaltungsblatt* 2005, p. 348-351.

It is worth to stress E. Hien's close links with Poland. They are well indicated by the active contacts of German and Polish administrative courts and the judges of these court. The dynamic development of these contacts is mainly due to E. Hien's activeness. Also the contacts of the heads of the Federal Administrative Court and the Main Administrative Court are

particularly vivid. Importantly, the mutual contacts are not official meetings but a working exchange of opinions and discussions on the main problems of the operation and jurisdiction of the administrative courts.

I had the honour to meet Eckart Hien many times. During these meetings I was always struck by his kindness and openness.

President Hien's achievements in the fields of jurisdiction, organisation and science embody all that in the judges' milieu is considered as innovative and valuable. It is my great pleasure to accept the initiative of the Council of the Faculty of Law and Administration and the Senate of the University of Warsaw to award him with the degree of doctor honoris causa and I would like to ask Her Magnificence and the High Senate of my University to support it.

Professor Jerzy Stelmasiak
Maria Curie-Skłodowska University in Lublin

**Recommendation for the Senate of the University
of Warsaw pursuant the Resolution on awarding
Doctor Eckart Hien
with a degree of doctor honoris causa**

I have the honour to express to Your Magnificence and the High Senate my strong support for the steps taken by the Senate of the University of Warsaw, at the proposal of the Department of Law and Administration of the University of Warsaw, to award Doctor Eckart Hien with the degree of doctor honoris causa. He is one of the eminent European specialists in administrative law and he has also belongs to the narrow circle of distinguished judges. Doctor Hien, today a President emeritus of the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany is an excellent, renowned and well known in Europe expert in law, reputable inspirer and organiser of cooperation of administrative courts in Europe. He is an author of many publications appreciated in Europe and Germany. Especially worthy of mention are doctor Eckart Hien's achievements in presenting and promoting information about the legal status of administrative judiciary in the European systems of justice. At the same time he participates in the debate concerning the role and importance of European law in the process of European integration.

Doctor Eckart Hien's career path was typical of the German system of promotion to the position of a judge. Thus, in the first decade of his professional activity, that is from 1970 till 1980 doctor Hien worked for the internal administration of the Bavarian Republic.

First he worked in the structures of the internal administration at the community level in the District Office (Landratsamt) in Ebesberg (at the position of a Head of the Department responsible for the Bureau for Youth and Social Affairs, district inspection and realisation of the highway code), in the Regional Government of Upper Bavaria – *Bezirksregierung*

Oberbayern (as an independent manager responsible for social affairs) and in the Bavarian Ministry of Internal Affairs (as a specialist in basic problems of local self-government). In that period the sphere of his activity embraced problems connected with the functioning of general public administration in the Republic of Bavaria and selected issues of public law, especially the material administrative law. They concerned the police, immigrant and asylum law on the one hand and on the other one, the commune, water, construction, and road law.

In 1980 doctor Hien was nominated to the post of a judge of the Higher Administrative Court of the Bavarian Land in Munich. It should be stressed that at that time he already knew well the practical implications of the functioning of public administration under control of the administrative courts. Furthermore, he saw the dilemmas connected with the protection of the public interest in relation with individual interest and the problems connected with administrative recognition. He justly stressed that the control of the administrative court should concentrate on legal protection of citizens and not only on general and objective control of the activeness of public administration.

The next period of doctor E. Hien's activeness began in 1995 when he became a representative of the Federal Administrative Court in international contacts. Within the boundaries of that function he cooperated with the International Association of Supreme Administrative Jurisdictions (AIHJA/IASAJ – the General Secretariat in Paris) and with the Association of the Council of States and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union and maintained international contacts with the courts and institutions in the world. At that time he often raised the issues of the course of control of public administration as a necessary element in every state ruled by law, which, however, should be given an optimum form. For that reason the main aim of President E. Hien's activeness was to foster the idea of the rule of law not only at the level of the state (national) but also at the international scale.

As early as 1996, at the colloquium in Brussels, President doctor Eckart Hien fully supported the Belgium's motion to

assign new legal organisational forms to the existing informal formula of the association of the European Supreme Administrative Jurisdictions. Owing to that the Statutes of the Association were accepted in the Colloquium held in Vienna in 2000. This means that he was one of the leading founders of the Association, which was established through unanimous resolution. Moreover, he provided a broad inspiration for all the spheres of the Association's activity, which were then implemented by the authorities of the Association under the guidance of the Secretary General and the board. The recognition of his significant merit in his activeness in the Association was manifested by his nomination to the post of the Vice-President in 2002-2004 and, from 2004-2006, of the President; in 2006 he was given the function of Vice-President.

The basic aims of the Association at that time concerned especially a systematic and constant cooperation of its members in improving the application of European law in the field of information flow. To that end the following electronic databases were created: Dec-Nat (decisions nationales – national decisions) and Jurifast, as well as an internal discussion forum. Besides that the Association organises every year two or three seminars devoted to special topics concerning cooperation between neighbouring countries or with the European Tribunal of Justice in Luxemburg. In recent years the seminars were devoted to improving the system of providing information to the new members who joined the European Union, taking into account, as President E. Hien stressed, the experiences of the 'old' members in the field of creating their own optimum administrative judiciary and at the same time avoiding the errors in seeking the suitable nationwide solutions.

Besides, thanks to President doctor E. Hien's efforts the Association has been officially recognised by the European Union, which resulted in obtaining by the Association a substantial financial help.

It should be stressed that this rich organisational and jurisprudential activeness is completed by academic achievements. His academic interests focus especially on the jurisprudence of administrative law, but not only on the administrative court

proceedings. Moreover, doctor E. Hien has for many years actively participated in Federal academic meetings of specialists in administrative law and published in the leading periodicals devoted to this branch of law. One can mention here such articles as: *Dangerous points in administrative law in 2003*, presented at the 9th Annual Working Conference of Administrative Law held in Leipzig on 29th-30th August, 2003, or the presentation: *Dangerous points in administrative law in 2004*, presented at the 10th Annual Working Conference of Administrative Law held in Leipzig on 29th-30th August, 2004.

It should be stressed that doctor E. Hien's academic output consists of about 50 academic works of various character. It included participation on monographs, commentaries and scientific papers. He deals with issues which are of basic importance for the proper functioning of German administrative judiciary and the relations between constitutionally separated powers. In this respect one should distinguish three basic research areas in E. Hien's work.

The first one concerns, of course, administrative judiciary, the second, selected issues from the material administrative law, and the third one the council legislation. As regards the first research one should underline that doctor E. Hien actively participates in all debates concerning the part played by the administrative judiciary in the modern state, which serves to implement the principle of the democratic state based on the rule of law and in the institutional development of the European Union. This research sphere is represented by such key monographs as, e.g., *50 years of the Federal Administrative Court* Neue Justiz 2003, p. 287 and the same text in: "Deutsches Verwaltungsblatt" 2003, pp. 685-686; *Lack of general search for faults and errors - the court control of infringement of human rights should be limited. An annual press conference in the Federal Administrative Court held on February 18th, 2003*, Deutsches Verwaltungsblatt 2003, pp. 443-445; *The administrative judge: identity (self-understanding), quality, legitimisation*. An introductory paper Working Group 6A during the Administrative Judge's Day held in Bremen in 2004, "Deutsches Verwaltungsblatt" 2004, pp. 909-914 and the same text in: "Bund Deutscher Verwaltungsricht-

ter-Rundschreiben”, 2004, pp. 117-129; *Between suspension and danger. Remarks on the condition of the state based on the rule of law*. Lecture delivered during the Anniversary Conference of the Working Community of Administrative Law on December 9th, 2005 in Munster; *The role of administrative judiciary in the society and in the development of the European Union*, Lecture delivered by the President of the Federal Administrative Court at the Finnish Day of Administrative Court held in Helsinki on November 16th, 2005.

President Hien’s exceptional position is indicated by the fact that every year he informs at the press conference held by the Federal Administrative Court about the key legal problems which appeared in the judiciary of that court. This can be illustrated by, e.g.: *Annual press conference from 2006. Stable influence of cases and activity of the Federal Administrative Court, the problems of expanding the competences of the Federal Administrative Court as a first degree court. (...)*, “Deutsches Verwaltungsblatt” 2006, pp. 350-353.

Judge E. Hien does not avoid difficult systemic issues concerning the new model of judiciary in Germany. In this respect he criticised the project of a reform of the judiciary, which consisted in creating uniform judiciary instead of the currently existing separate administrative, social and tax judiciary. He expressed his views in the monograph: *Administrative, social and financial (tax) judiciary under one roof?* Excerpt from the annual press conference at the Federal Administrative Court, Deutsches Verwaltungsblatt 2004, pp. 464-467; *From the administrative court to a special court? The annual press conference of the Federal Administrative Court. A review of the activity of the FAC in 2004. Critical remarks on the planned uniform special judiciary*, Deutsches Verwaltungsblatt 2005, pp. 348-351.

The second area of doctor E. Hien’s investigations concerns the issues of material administrative law. It deals especially with the problems of building law, law of spatial planning, law of natural environment protection and railway law. The key publications in this respect are in particular: Jörg Berkemann, Eckart Hien, Hans-Peter Lemmel: *Issues of building law with particular attention being paid to the proceedings connected with the con-*

trol of standards. Lecture delivered at Course 289 “Urbanisation and Law” organised by the Institute, Berlin, 14-18 October, 1991, Berlin, Institute of Urbanisation 1991, p. 32; *Remarks on the urbanistic agreement in: Spatial planning and controlling the plan. Trends in development of building law and in the law of specialist planning. For Otto Schlichter for his 65th birthday*, ed. by Jörg Berkemann (et al.), Köln, Heymanns 1995, p. 129-143; *Control of tolerance by the milieu in judiciary practice*, Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 1997, p. 422-428 and the same text in: Natur und Recht 1997, p. 284-286; *New judicature in railway law. Current issues of railway law*, Vol. 6 (2001), pp. 1-22.

Moreover, doctor E. Hien undertook important in practice critical activeness, e.g., Fickert, Hans Carl: *Resolution on the development of area designed for development in accordance with their purpose*, ed. by Hans Carl Fickert; Herbert Fieseier, ed. 6, corrected, Köln, Kohlhammer 1991, [Review] Eckart Hien, Neue Zeitschrift München: Beck 2000 [Review] Eckart Hien, Neue Juristische Wochenschrift 2001, p. 952-953.

The third area of E. Hien’s research embraces a critical analysis of the issues connected with district legislature of Bavaria, especially the problems connected with controlling of the constitutionality of these regulations and the judiciary interpretation of the principle of independence of local self-government. It is worth to mention here in particular the following academic papers: *Bavarian district legislature*, Eckart Hien, Munich, Jenie 1972, 10th edition, legal status: August 1986, series of the Bavarian Regional Council, A collection of legal regulations for mayors, councillors and members of regional councils, with an extensive thematic index; co-work in preparing the 8th edition of the *Collection; Commune statute and Statute for administrative communities [commune goal-oriented unions], District statutes and Statutes of regional districts. A commentary*. Established by Josef Hölzl. Follow up for the 29th supplementary set Hien, Munich, Jehle, from 1974, Commune law with District law and Law for administrative regions of the Bavarian Republic / collaboration in editing the 18th supplementary collection (1990), Commune law with Law of administrative communities (goal-oriented commune associations), District law and

Law for administrative regions of the Bavarian Republic / collaboration in editing the 19th supplementary collection (1992), Series of the Bavarian Commune Council, On the ban on abstaining from vote in Bavarian commune resolutions. Polemic with Heilmann's *Unconstitutionality of Art. 48.1 sentence 2 of the 2nd Bavarian Commune Law?* (BayGO - Bayerische Gemeindeordnung), BayVBl 1984, p. 196 in: 1984 in: Bayerische Verwaltungsblätter Zeitschrift für öffentliches Recht und öffentliche Verwaltung, pp. 203-207.

It is worth to stress E. Hien's close links with Poland. Also the active contacts of German and Polish administrative courts and the judges of these courts should be mentioned. We owe the dynamic development of these contacts to doctor E. Hien. This also concerns the exchange of experiences of the executives of the Federal Administrative Court and the High Administrative Court. It should be stressed that after doctor E. Hien took in 2002 the post of the President of the Federal Administrative Court there was also an increase of contacts of Polish administrative courts with the German ones. Most of them are conferences, seminars, and workshops devoted to selected problems from the sphere of judicature or organisation of the judiciary system, e.g., in 2002 the judges of the Main Administrative Court made study visits to administrative courts in Lower Saxony and the Financial Tribunal of Bavaria and the judges of the Main Administrative Court took part in the conference on the problems of judicial control of administration held in Bautzen; there was a Polish-German seminar on the current problems of administrative judiciary systems held in Potsdam and a Polish-German seminar on the implementation of the EU law held in Trier. The judges of administrative courts from Brandenburg made a study visit to a Non-resident Centre of the Main Administrative Court in Cracow; in 2004: there were Polish-German seminars on the functioning of the administrative judiciary system in Poznań and Berlin. Moreover, new forms of cooperation have been introduced, e.g., short internships of Polish judges in German courts, addressed mainly to the judges from courts of the first instance and the topic was how the national judge can also fulfil the function

of a judge in EU law. Almost half of the Provincial Administrative Courts signed long-term agreements on cooperation with German courts, e.g., the Provincial Administrative Court in Poznań signed an agreement on cooperation with the Mainer Administrative Court and the Financial Court in Mecklenburg. Of course, the above listed contacts were frequently inspired and provided patronage for by doctor E. Hien as a judge and the President of the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany.

It should be added that it was President doctor E. Hien suggested that after the Colloquium in Leipzig in 2006 the next Annual General Meeting in 2007 and then the Colloquium in 2008 were organised by Poland. According to President doctor E. Hien the new member states of the European Union, especially the countries of Central Europe, are fully integrated with the European Union and the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts, and Poland is a very good example of that, taking into account also Poland's experience with administrative judiciary from the period before 1939 (i.e. the activity of the Highest Administrative Tribunal). Furthermore, it is President doctor E. Hien who put forward the initiative to include the representative of the Main Administrative Court in the board of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union immediately after the enlargement of the EU.

The above mentioned prominent achievements of President doctor Eckart Hien and his exceptional status among European specialists in administrative law and judges of administrative courts, as well as his contribution in organising the cooperation between German and Polish judiciary systems allow to state that the proposal of the Council of the Faculty of Law and Administration and the Senate of the University of Warsaw about awarding doctor Eckart Hien with the degree of doctor *honoris causa* is fully justified. For that reason appeal to His Magnificence and the High Senate of my Maria Curie Skłodowska University in Lublin to support this proposal.

Professor Zbigniew Witkowski
Mikołaj Kopernik University in Toruń

**Recommendation for the Senate of the University
of Warsaw pursuant the Resolution on awarding
Doctor Eckart Hien
with a degree of doctor honoris causa**

Doctor Eckart Hien was born on May 13th, 1942, in Munich. He is a lawyer and specialises in administrative law. At the outset of his professional activeness he was connected with the state administration, first at the level of the Bavarian land, where he passed all the levels of professional initiation, and then at the federal level. Particularly important in the Candidate's career were the years 1970-1980. At that time E. Hien got to know really well various units of internal administration of the Bavarian Land because he worked as a clerk both at the community level in the District Council (Landsamt) in Ebersberg, as a head of one departments (social problems) in the Regional Government of Upper Bavaria and as a high official in the Ministry of Internal Affairs of the Bavarian Land responsible for the functioning of the local government. During that time E. Hien gained a lot of professional experience and understood a number of important problems connected with the operation of public administration of an important Land of the Federal Republic of Germany. At this period of his professional activity the Candidate perfected his knowledge about the most crucial spheres of public law, that is, construction, communal law, highway code, police law, immigrant and asylum law and the suffrage law. E. Hien has always staunchly supported the idea of guaranteeing the citizens the right for good administration and focused, both as a civil servant and lawyer-scientist, researching law, on observing the principle of legalism and ensuring that the activities of the administration are performed in accordance with the constitution.

E. Hien's professional and academic activity was noticed and appreciated and as a result of that in 1980 he was offered the post of a judge in the Higher Administrative Court of the

Bavarian Land with the seat in Munich. This meant a radical change of E. Hien's professional roles. Instead of an administrative official, by definition an executor of law, he became a judge controlling whether the law was observed in general, and civil laws in the activities of the state administration, in particular. Owing to his high competence E. Hien obtained in 1986 a very substantial promotion, for he became a judge at the federal level, that is in the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany. From 1999 E. Hien became the chair of the Chamber in that court, in 2000 its Vice-President, and from October 1st, 2002, its president.

E. Hien first as an administrative official, as an administrative judge of the land and then of the German Federation can understand very well what are the requirements posed to the state officials by the law. As he was a creative official, he required the same of the officials when he was an administrative judge. He understood that the national or federal legislation can not regulate in detail an number of problems and it is not necessary. The legislator while delimiting the general framework of activity for the administration, leaves spheres where it can act at its discretion and these spheres must be competently, reasonably, and lawfully filled by rational, creative, and, which is the most important, independent in their decision-making officials. As a judge and researcher of law, E. Hien in his judicature and in his scientific works always stresses the importance of such key principles as: appropriateness of the action, proportionality in selection of means to realise the goals, balancing the conflicting legal approaches of the sides in conflict and justice.

This understanding of the role of administrative judiciary led E. Hien, as a judge and today as the president of the Federal Administrative Court, to the conclusion that administration must have at its disposal its own sphere where it can shape social relations and administrative courts must reach and respect that zone. As a result of that one of the directives for judges to use in the process of ruling should be the principle of self-restraint of the judges. E. Hien also stresses that in his academic output that administrative courts should first

and foremost concentrate on protecting the legal status of the citizen and then on preserving the objectively existing legal order.

As it has been already remarked, E. Hien combines the work as a judge with scientific interests. He focuses his interests on administrative law. In more than fifty publications, which are monographs, studies and articles and especially valued in the legal milieu commentaries, E. Hien presents his views, which are often critical, on the crucial for the modern state and democratic society issues of protection of human and citizen's rights, judiciary system and state administration. In his works E. Hien tackles the basic questions concerning good functioning of the German administrative judiciary, stresses the duty of realizing good administration understood as a service action not exercise of power, especially in the relations the individual or the citizen. He underlines the necessity to provide the individuals with such legal instruments that instead of objects in their relations with the administration but real subjects. In E. Hien's works particular attention should be paid to the comments deserve to the jurisdiction of the administrative courts in matters from the field of the construction law, spatial management and planning law, the environment law and the railway law. An important place in E. Hien's scientific works is occupied by his homeland, Bavaria, and its legal problems. E. Hien is particularly critical in his assessment of the Bavarian national legislation, especially the municipal law and the suffrage law of administrative communities. In his works he frequently drew attention to the problems of the constitutionality of this law. What is particularly important, E. Hien's opinions are heeded by the national and federal powers even if his opinions and comments are particularly critical of those who drafted the projects. As a good example one can mention E. Hien's critical and accepted opinion on the proposed in Germany reform of the judiciary system the crucial part of which was to create a uniform special judiciary to replace the currently existing separate administrative, social and tax judiciaries.

E. Hien is particularly active in the scientific life concerning the tenets of German administrative law not only through publications in the leading in this field scientific periodicals but also through playing a very active part in federal annual scientific meetings at which the leading German specialists in the science of administrative law are gathered.

E. Hien expresses his opinions, which are considered as very significant, on the part the administrative judiciary should play in modern society, in the matters of understanding and realization of the principle of the democratic rule of law, in matters the individual's right to good administration and also in the matters of the institutional development of the European Union. E. Hien delivered many presentations at prestigious scientific conferences, e.g., the conference commemorating the 50th Anniversary of the Federal Administrative Court held in 2003, the Jubilee Working Union of Administrative Law held in Munster in 2005, or during the Finnish Administrative Court Day held in 2005 where he delivered a very well received and broadly commented lecture on the part of administrative judiciary in the society and in the development of the European Union.

A visible acknowledgement for E. Hien's academic output and renown was granting him on October 18th, 2006, the degree of doctor honoris causa at the Department of Law at University in Leipzig at the suggestion of its Senate. E. Hien became a member of the academic community of this University together with such eminent persons as professor Krzysztof Penderecki, Sir Peter Mansfield, Nobel prize winner and professor of physics from the university in Nottingham, or doctor Carlo Azeglio Ciampi, the President of the Republic of Italy.

Having assumed, along with the function of a judge, the position of the President of the Federal Administrative Court of Germany, E. Hien began a rich administrative activity in that Court and became the main representative of the German administrative judiciary which brought him huge acknowledgement in Europe and in the world. E. Hien attaches special importance to strengthening the idea of the rule of law in national relations, at the national scale but also at the

international one; both at the European forum and beyond it. From 1996 E. Hien began the work towards consolidation, unification and creating a solid legal framework for the rather loosely knit European Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts, which operated at the European forum. Already in 1998 he brought about the unanimous creation, at a meeting in Stockholm, of an association based on Belgian law, and in 2000, in Vienna, the elaboration and acceptance of the Statutes of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union. It became clear that the main aim of the Association was to support the members' systematic co-operation to improve, through the institutionalized exchange of information, the basis of applying the European law. E. Hien was one of the main initiators of creation of two specialist electronic databases called Dec-Nat, which concerned the rulings of national courts, and another one called Jurifast. Moreover, an internal discussion forum of the Association was created. In E. Hien's intention the new Association, which he helped to create, is to provide the new member-states with such data, suggestions and impulses which will be useful in creating and reforming their national judicial systems and allow to avoid mistakes made by the more advanced in their democratic development member states. The proof of recognition of E. Hien's attitude and initiatives within the association was his nomination as the Vice-President of the Association and the member of the board the Association for 2002-2004, and as its President in 2004-2006. President E. Hien has made great contributions in the field of developing the contacts of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union with the institutions of the Union and in obtaining EU funding, which gave the possibility to realise the programme of the Association. In a highly tactful and friendly way E. Hien ensured a smooth inclusion of new member states of the EU in the activities of the Association. We certainly owe to E. Hien not only the growing integration of the Association but also the growth of the importance of the administrative

judiciary in the EU member states while observing the right to the existence of the diversity of its organizational solutions.

One can not overestimate E. Hien's contributions towards bringing the Federal Administrative Court of Germany and the European Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts closer to the Central East European countries, regaining the independence, especially with the new EU members, including Poland. President E. Hien proposed for us many very concrete forms enabling to shape up our judiciary system, and especially the administrative judiciary, to prepare them for the co-operation in the EU legal environment. Thanks to E. Hien and under his personal patronage the programmes of today numerous training visits of German administrative judges at the Chief Administrative Court and in his Distant Centres have been developed and series of Polish-German seminars and conferences on tax law, and so called conferences-workshops in the field of judiciary praxis and the organization of the courts, taking place alternately in Poland and in Germany have been started. There appear new proposals of the co-operation including the proposals of internships in German courts for Polish first instance judges. During President E. Hien's management the German Federal Administrative Court of the half of the province administrative courts from Poland cooperated with concrete German courts, also making agreements on further long-term cooperation. One can not overestimate President E. Hien's part in the process of gaining status and authority by Polish administrative judiciary on the European forum. It is thanks to his special and disinterested favour and his strong personal support that not only the Polish representative of the Main Administrative Court was included in the Board of the EU Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts immediately after our accession to the Union in 2004 but also that it was Poland that was entrusted to organise in 2007 an important meeting of the General Assembly of the Association, and in 2008 of the most prestigious undertaking of the association, that is, the 21st Annual Colloquium of the Association. This is the proof not only of the significant posi-

tion of the Polish administrative judiciary but also an evidence the full integration of our administrative judiciary with the European Union.

To conclude, I would like to say that Eckart Hien is a renowned person with a recognized scientific output in the field of administrative law and an unquestioned authority in the milieu of the European specialists in administrative law and administrative judges. His investigations in the field of jurisprudence are very successfully combined with the analysis of the practical functioning of administrative law and its sub disciplines.

Eckart Hien is also a prominent organizer directing the Federal Administrative Court of Germany as well as an originator of new formulae and forms of cooperation of EU administrative courts and of many initiatives serving the development of science of the administrative law.

President Eckart the Hien has made undeniable contributions for the Polish administrative judiciary. He has, entirely disinterestedly, created for Polish administrative judges unusually favourable conditions in the sphere of contacts with the German science of administrative law and with the German administrative judiciary. This has resulted in a close and constantly developed cooperation of the German judiciary system with the Polish one.

Eckart Hien is a man of the unparalleled stature, who has very warm feelings for the Poles, Poland and Polish matters.

Taking into consideration E. Hien's prominent scientific output, his position in European and thus also in German science of the administrative law, his invaluable contribution to the organization of the cooperation of the German and Polish administrative judiciaries and that made on the forum of European Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts, in organising which he showed a great enthusiasm, one should firmly state that Eckart Hien fully deserves the highest distinction which the world of science can offer, that is the degree of doctor honoris causa of the University of Warsaw.

**The ceremony of awarding
the diploma
of Doctor Honoris Causa to
DOCTOR ECKART HIEN**

LAUDATIO

The acknowledgement of doctor Eckart Hien's contributions is expressed by granting him by the Senate of the University of Warsaw the award of doctor *honoris causa* at the 200th anniversary of establishing the university, in this way crowning the ceremonies commemorating the anniversary. Concurrence of these two events gives a still stronger justification to the decision of Senate of the University of Warsaw.

Everyone gathered here knows that only universities enjoy the possibility of rewarding with the degree of doctor *honoris causa* for special contributions important for the social and scientific life and for the culture. It is universities, for no body is more sensitive to the nobility of human attitudes and the objective opinions of human accomplishments than *Universitas Studiosorum*.

Doctor Eckart Hien deserves the distinction due to his attitude to life and accomplishments. He is one of the distinguished European lawyers - judges who not only shape the legal culture of the new European legal space, but also exert influence at the organization and practice of functioning of the European administrative judiciary.

Doctor E. Hien's contribution to the organisation of the community of European judiciary, the exchange of thought and experience is invaluable.

For 27 years he was a judge in administrative courts. He climbed all the rungs of the judge's career, from a judge in a High Administrative Court in Bavaria to the President of the Federal Administrative Court of Germany. The advocate of moderate and balanced approach to the judge's power so that it is not accused of usurpation by other powers.

As the President of the Federal Administrative Court and later as the President of the European Association of the Council of State and Highest Administrative Courts, he had

opportunity to implement, propagate and disseminate these ideas and attitudes.

Basing on the above mentioned premises E. Hien has always represented the opinion that the courts and in particular the administrative courts should have to leave the administration a certain margin of independence for shaping social relations and for that reason exercise moderation when investigating concrete matters. According to E. Hien administrative courts should concentrate first of all on protecting the legal status of the citizen and then on protecting the objective legal order.

In the judges' milieu doctor E. Hien's beliefs concerning the standards of the judges' work are well known. The echo of the discussion of these opinions expressed at the Meeting Judges specialising in administrative law held in Bremen in 2004 also reached Poland.

This conception of the administrative judiciary was supplemented with the conception of the judges' necessary activeness, which is based on the humanistic thesis that all state institutions function for the benefit of the individual, a concrete individual embroiled in the dispute with the authorities.

Doctor E. Hien successfully combined the function of a judge with his academic interests. They focus around the broadly understood subject of administrative law. There his views on state administration, administrative judiciary and protection of the individual's rights are reflected. He wrote about 50 academic papers of various character. This output consists of monographs, academic papers and commentaries. Many of these articles and published presentations concern issues of fundamental importance for the functioning of the German administrative courts and the relations between constitutionally separated powers. The common element of E. Hien's work are his attempts at redefining the role of state administration in modern state. In his works E. Hien returns to the original meaning of administration understood as having service function (and not only that of power) with respect to the individual. This idea appears in his papers when he writes about good administration and the individual's right to good administration but also when he suggests that an individual

should have the broadest possible scope of rational legal instruments with respect to state administration.

E. Hien devoted his academic output especially to the issues of construction law, law of spatial management, law of environment protection and the railway law.

Doctor E. Hien also actively participates in the scientific life of the German specialists in administrative law and participates in Federal academic meetings of the legal milieu and makes publications in leading periodicals devoted to this branch of public law.

His opinions about the role of administrative jurisdiction in the society, about the implementation of the principle of the democratic state of law and in the institutional development of the European Union are respected in the lawyers' milieu.

E. Hien's remarks on state administration and administrative judiciary, and more broadly, on the rule of law are always listened to with greatest attention not only in the academic milieu in Germany. They translate into the practice of the public life, for they are understood as the generalization of the administrative practice and the directions of the practice of the administrative judiciary in Europe.

Doctor Hien, your contribution to the organisation of the European space of co-operation of the administrative courts will go down history of European judiciary.

In 1995 E. Hien represented the Federal Administrative Court on the international field. Within the boundaries of that function he maintained regular contacts both with the International Association of Supreme Administrative Jurisdictions and with the Association of the Council of States and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union.

After having taken up the position of the President of the Federal Administrative Court, E. Hien, besides his work as a judge, undertook administrative activity as the President of the Court and as a representative of administrative judiciary in Germany. His duties also included the increasingly numerous in recent years contacts with courts and institutions from all over the world. An important issue in these contacts was

the question whether and in what way the court control of state administration being the inalienable part of the system based on the rule of law can be best organised. President Hien especially intended to strengthen the idea of the rule of law not only at the state (national) level but in such a way that the idea would gain popularity also at the international scale.

Already at the Brussels Colloquium of 1996 President Hien strongly supported the Belgian idea that the relatively free at that time association of European Supreme Administrative Jurisdictions was given stronger organisational framework. At the next Colloquium held in Stockholm in 1998 a formal resolution was passed to create an Association based on Belgian law, to replace the existing loose co-operation. The Statutes of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union were adopted in 2000 at the Colloquium in Vienna.

E. Hien significantly contributed to the work on the statutes of the organisation and very skilfully helped to create a situation in which the decision to establish the Association was univocally accepted.

The main priority of his activeness was to invigorate the work of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union. Whereas earlier the collaborating institutions were satisfied with organising every two years a Colloquium on a specific theme, the Association set itself, also owing to doctor Hien's endeavours, the target of supporting the continuous and systematic cooperation of its members, and especially improving the foundations of applying the European laws through the institutionalized exchange of information.

To this end electronic databases as well as an internal discussion forum were created. Besides that the Association organises every year two or three seminars devoted to special topics concerning co-operation between neighbouring countries or with the European Tribunal of Justice in Luxemburg. An important priority of the seminars in recent years was to facilitate access to information to the new members, whose countries joined the European Union. E. Hien's aim in this

respect was to make the experiences of the old members of the Association useful - without the instructive tone - so that they could provide the new members with impulses for extending their own judicial system, and to make it possible for them to avoid mistakes in searching for the necessary national solutions.

The extension of the Association's activeness to these spheres was accepted and then implemented by the Board of the Association, which E. Hien was a member in 2002-2004 as the Vice-President, and in 2004-2006, as the President. From 2006 E. Hien was again the Vice-President.

The main elements of the Association's activeness are the annual General Assemblies as well as the Colloquia organised every two years by respective member institutions. As at the moment when the new member states joined the European Union in 2004 the order was already established, a new mode which would include the new members in the regular "conference timetable" had to be found. The main contribution to finding an efficient and satisfying for both the old and new members of the Association solution of this problem was suggested by President E. Hien.

It should be remembered that the Association's ambitious programme could not have been conducted without a considerable increase of the meagre finances, before that consisting only of the membership fees. Thanks to manifold contacts and negotiations it was possible to gain the official recognition of the Association by the European Union and its financial support so for several years the Association has been able to fulfil its wide agenda also thanks to the funding from Brussels. Also in this respect President Hien, thanks to his personal commitment, supported the efforts of the Association's authorities in contacts with the EU institutions.

When E. Hien directed the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union, the Association became more integrated and the administrative judiciary gained in importance in the member states of the European Union, retaining at the same time the diversity of organisational solutions of administrative judiciary in Europe.

As an eminent expert in administrative law as well as administrative judiciary doctor E. Hien was invited to deliver lectures in many countries of the world, from Brazil to Thailand. He is an EU expert in administrative judiciary. Recently he has offered his knowledge and experience to help Croatia.

President E. Hien has repeatedly stressed the importance for European integration of strengthening the rule of law as the basis of all activities of state authorities both at the state and community level. For that reason already in the 1990s he maintained contacts with the states of Central and Eastern Europe, which were reconstructing their independent state systems based, i.a., on the concept of the rule of law. As the processes of adaptation progressed in the countries-candidates for membership in the European Union, these contacts assumed the form of concrete co-operation directed at the preparation of the courts of Central and Eastern Europe to functioning in the EU legal environment. The administrative courts of, i.a., the Czech Republic, Lithuania and Poland participated in this co-operation.

For many years President E. Hien has been maintaining close links with Poland. These links were manifested by the visits of German administrative judges in the Main Administrative Court and its Distance Centres as well as the visit of the heads of the Federal Administrative Court in the Main Administrative Court in Warsaw (in 1997). Also the judges and heads of the High Administrative Court visited German administrative courts. One should also mention the MAC delegation's participation at the opening of the new seat of the Federal Administrative Court in Leipzig in 2002.

After E. Hien took the position of the President of the Federal Administrative Court in 2002 the frequency of contacts of Polish administrative courts with the German ones has increased considerably. It should be stressed that these contacts are not just official visits – most of them have the form of conferences, seminars and workshops devoted to various issues from the sphere of judicature or organisation of the judiciary. New forms of co-operation appeared, for example a new proposal of short internships of Polish judges in German courts

has been put forward. This offer of co-operation is mainly directed to the judges of the first instance, who suffer the most from lack of experience in fulfilling the new role of a judge of EU law. At present almost half of the Regional Administrative Courts co-operates with their German partners, often on the basis of long-term agreements (e.g the RAC in Szczecin collaborates with the Higher Administrative Court and Finance Court of Mecklenburg. These contacts were held under the patronage of E. as a judge and President of the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany.

One should also indicate that the benefits from the co-operation with the German administrative judiciary are not limited to bilateral contacts. President E. Hien has highly contributed to increasing the status and prestige of Polish administrative judiciary at the European forum. It was his initiative to include the representative of the High Administrative Court in the board of the Association the Councils of State and Highest Administrative Courts of the EU immediately after expanding the Union and put the Polish Court in charge of the presidency and organisation of the General Assembly in 2007, and in 2008, of the 21st Colloquium of the Association. This step was to show that the new member states are fully integrated with the European Union and their administrative judiciaries are full members of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union.

E. Hien's outstanding achievements presented above, his unquestioned position among specialists in administrative law and administrative judges, his efforts towards organising the work of administrative judiciary in EU states, and also inspiring close co-operation of the German judiciary with the Polish one show that doctor E. Hien has made not only great contributions to the European judiciary, but to Polish administrative judiciary as well. It is also worth to stress President E. Hien's personal features, his openness, cordiality and respect for the views of the others. Due to all this the proposal of awarding President E. Hien with the highest university distinction: the degree of doctor honoris causa, is fully justified and we have a great pleasure to put it forward.

**Speech by the Dean
of the Department of Law and Administration
Professor Tadeusz Tomaszewski**

Dear Doctor honoris causa,
the Rector,
the Professors,
Ladies and Gentlemen,

Today's event is a great day for the whole academic community of the University of Warsaw, but especially of its Department of Law and Administration. Namely, we have the pleasure to participate in the ceremony of awarding degree of doctor honoris causa to doctor Eckart Hien. This degree has been awarded by univocal resolution of the Senate of the University of Warsaw at the suggestion of our Department. This is for us great honour to host at our University such a prominent lawyer as President Eckart Hien who has rendered great service to the development of administrative judiciary, a champion and animator of the international co-operation. There are few persons who can pride themselves with such great merit in building the state based on the rule of law and its political foundations.

This brief address is not enough to present all the contributions of President Eckart Hien's; that is why I would like to focus only selected elements from the biography of our honourable guest. To bring his person closer I would first of all like to remind the retired President of the German Federal Administrative Court and doctor *honoris causa* of the University in Leipzig. Eckart Hien was born in 1942. He graduated from secondary school and then obtained the first degree diploma of the Law Department in Munich. The next step in his career in the legal profession was apprenticeship ended with the state exam of the second degree. From that moment began the public activeness of the President. During his first years Eckart Hien was involved in the work of the internal administration of the Bavarian republic, where he climbed all the rungs of the clerical career - from the district office through the Regional

Government of Upper Bavaria, where he was responsible for the social matters to the Bavarian Ministry of Internal Matters where he dealt with the basic problems of the municipal government. The profound knowledge on the mechanisms of public administration our honourable guest was to put to practical use quite soon afterwards.

The year 1980, when Eckart Hien, after 10 years of clerical work, he joined the administrative judiciary, was especially eventful. In the years 1980-1986 he was a judge in the High Administrative Court of Bavaria in Munich, then, till 2002 a judge of the Federal Administrative Court in Berlin and Leipzig. Finally in the years 2002-2007 he was the President of the Federal Administrative Court in Leipzig. At that time his opinions on the functioning of the state administration and the conception of the control of administrative decisions were shaped. Our milieu followed with great interest and approval the postulates of building of an efficient and intelligent administration which could become an effective instrument of the democratic state based on the rule of law. For us this is an especially valuable suggestion as to the direction of our search during the debate still lasting in our country on what shape public administration should take and what principles of employing clerical personnel should be adopted. Thanks to President Hien's opinions it is much easier to see what administrative structures are necessary for the effective functioning of the state the administration of which can not be limited to the execution of laws, having a certain margin of freedom. An apparently obvious observation, but in fact fundamental for the whole legal system, that the judicial control of the administration should focus on assuring the citizens legal protection, which stresses the crucial part of the individual in the legal system, is particularly valuable.

An particularly important aspect of doctor Eckart Hien's activity is his commitment in the international co-operation, which is manifested in his intensive and numerous contacts with the courts and institutions from the all over the world. The co-operation consisted especially in looking within the relations with the foreign partners for the answer to the ques-

tion if and how the judicial control of public administration understood as an inseparable part of the conception of the state based on the rule of law can be best and most effectively used. In this way the idea of the state based on the rule of law, so far developed at the national level, has been moved to the level of the EU. Already in 1995 our guest represented the Federal Administrative Court in international contacts. Within the boundaries of that function he maintained regular contacts both with the International Association of Supreme Administrative Jurisdictions and with the Association of the Council of States and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union.

President Eckart Hien was one of the originators and animators of organising the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts of the European Union (this has already been mentioned by professor Trzeciński), and in 2004 - 2006 was its president. The Association adopted as its main goal to support a continuous and systematic cooperation of its members, and especially to improve the basis of European law application by means of institutionalised exchange of information.

We have accepted with gratitude the initiative of charging Poland with the organization of the Annual General Assembly and Colloquium which currently being held in Warsaw.

During ceremonies like the one held today a lot is usually said about the commitment to public matters, the functions and about opinions. I think, however, that professional success is mostly determined by the approach to life and the adopted values. The functioning the state and law is seen in a transparent and systematic way by those who are open to the world and people, those who are interested in surrounding reality. One of such people is Eckart Hien. In his professional life Eckart Hien is the President of the German Federal Administrative Court, in private life, a husband and father of four children, the explorer of the problems of the biological evolution and questions from the sphere of ethics and the theory of the cognition (epistemology). Interestingly, President Hien, a great lover of nature, knows all butterflies from Central Europe as well as

the most important families of moths and beetles. Our guest is also a lover of sport, practises jogging, plays tennis and rides a bicycle.

This short profile of President Hien does not leave any doubt that we are hosting in our University an exceptional man. His huge contribution to the development of the theory and practice of the administrative judiciary is undisputable. It can serve for us as a model and suggestion how to build modern administration and how to shape the forms of controlling it. Finally, we highly appreciate the contributions in the field of international co-operation, thanks to which the idea of the state based on the rule of law is reinforced at the international level. Finally, I think that the functioning of the Association of which President Hien is the originator is not limited to strictly legal problems but is one of the essential elements of the building of the European community. For that reason today's ceremony is for our whole milieu a perfect opportunity to express our respect and recognition of an excellent lawyer, but, first and foremost, a man of broad perspectives, perceiving law in the contexts of the needs of the society and of the European integration.

Dear Doctor, welcome to the University of Warsaw.

Doctor Eckart Hien's Speech

Magnifizenz,

Ladies and gentlemen,

This is a very impressive moment for me: To be awarded an honorary doctorate by one of the most honourable Universities of Europe – and of the world – is so overwhelming that it went till now beyond my imagination. Therefore it is very difficult to find the right words as an answer to the laudation, because all I could say will create a certain embarrassment. If I would say e.g. that I do not deserve this honour (what is true) – this could be understood as a criticism of the decision of the law faculty. If I would say I deserve this honour – this would be a sign of mere arrogance. This shows us the truth of the saying: There is no right answer to a praise – except thanks.

So just let me express my deep gratitude to you.

But mentally I can only fully accept this honour, because I am aware, that it aims not only at me personally, but to the work of many people, who were and who are engaged in the establishment and the development of a close co-operation of European administrative jurisdiction. Especially the foundation of the Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdiction of the European Union as well as keeping this association alive could only be achieved in a team work. Let me therefore mention the names of some persons - representative for many others – who did a lot for the now reached standard of close co-operation.

The statutes of the association were adopted in the year 2000 during the Colloquium in Vienna, directed by the President of the Austrian Administrative Court Clemens Jabloner. The President of the Finnish Supreme Administrative Court, Pekka Hallberg, organized the next Colloquium and deepened the organisation. Especially under the Vice President of the Council of State of the Netherlands, Herman Tjeenk Willink, the effectiveness of the information network was strengthened. And the President of the Polish Main Administrative Court,

Mister Trzcinski, gave the work of the association the necessary continuation. I will also mention my colleague Michael Groepper from the Federal Administrative Court of Germany, who gave me a lot of support in my active years. But last – and in the very sense of the word – not least I refer to the Secretary General of the Association, Mr. Yves Kreins – and his team. The main work load was on his shoulders and I cannot imagine how the association could have such a success without his constant and sustainable work.

To all these brave men I will dedicate at least a part of the honour given to me - keeping in mind, that nevertheless it is only me who can use the title “Dr. h.c.” on his visiting card. That is a great pity for you, but the academic rules don’t allow me to divide the title.

Ladies and gentlemen, I am very happy that after the enlargement of the European Union in 2004 the Colloquium of our Association takes place especially in Poland. And I admit, that I was also a little bit responsible for this proposal. There were real good reasons for this decision:

At first: Poland is the biggest – or shall I say: greatest – country of the new members and therefore has a certain weight within the Union. But the mere size is not really decisive. More important to me was the fact, that Poland had a key position in the development, which led - due to the Solidarność movement - to the opening of the iron curtain as a prerequisite of the enlargement of the European Union in 2004 and – what we Germans will always bear in mind – to the reunification of our country.

Poland was from the very beginning of its membership in the EU a self-confident and independent partner – sometimes to the astonishment of some so called old members. And from Poland still come new ideas. With interest we could hear in the last weeks the Polish proposal to form or create a so called East-European- Partnership, involving e.g. Ukraine and other states of the former Soviet Union. I will not comment here the question, whether this proposal is an answer to the French proposal of a Mediterranean Partnership – of course it is. And I will also not hide a certain scepticism concerning those part-

nerships, as far as they can lead to a weakening of the consistence of the – recently enlarged – EU.

But in the reasoning of the Polish proposal was an interesting sentence, which says: The southern countries of the Mediterranean Sea are neighbours to the European Union – but the countries in the east of the EU are European neighbours. This may sound at the first glance as a mere sophisticated lingual difference, but at the second glance we realise, that there is a big difference in reality. And I am almost sure that in the further future – not in the next ten years – this difference will have a strong political effect.

In this context it should be mentioned, that the next European Championship of football will take place again in two countries, like now in Austria and Switzerland; it is perhaps in this context not by chance, that these two countries in the year 2012 will be Poland and – Ukraine.

But - Ladies and gentlemen – I don't want to speak here like a politician. I will stay within the field I know better – the judiciary. Let me therefore add some thoughts about the role of the administrative jurisdiction in general and especially within the European Union.

The administrative jurisdiction is – compared to the penal or civil courts – a relative young jurisdiction. And as it is typical for the youth, it is still growing and getting stronger. This process is not restricted to Europe; we can observe it all over the world. This development is a reaction to the growing importance of the administrative law, because the globalisation and accelerated technological progress make it necessary, that the public authorities have to regulate more and more issues in a world of increasing complexity. Let me only mention the task of the protection of the environment – if you take this task seriously, you will have to enact many regulations to change the behaviour or to restrict certain actions. But even the classical branches of public law such as public order and security, municipal administrative organisation, traffic or construction law have become much more diversified.

The administrative law litigation has a particular quality that requires provisions different from the civil or criminal court procedure. Administrative litigation always involves public interest and public welfare, the realization of which should not be dependent on the procedural skills of the parties, especially of a normal citizen confronted as a plaintiff to the powerful state. Thus, an inquisitorial procedure is needed which in contrast to civil law authorises the judges to establish the facts without being bound by the evidence presented by the litigants.

On account of the difference between the state authority and the citizen concerning power and resources there must also be regulations which guarantee a fair trial. At the court the parties have to be treated in an equal way, there has to be equality of arms – which is sometimes not easy to accept for the public authority, especially in countries, where in the recent past the executive power was not used to envisage a control by an independent administrative court.

There is another speciality: In contrast to civil law litigation the impact of rulings on the field of public law is often not limited to the case in question, but has far-reaching consequences for the whole administration. It is quite frequent that administrative courts' decisions bring about general changes in the administrative practice, even though the underlying ruling in an individual case takes effect only between the parties – *inter partes*.

Today an independent and effective legal system clearly plays an important economic role as location factor. An investor will always need licences or permissions for his project and, thus, might favour a location where the administration is obliged to integrity and judicial relief is guaranteed within reasonable time. Therefore it is no surprise that in the last years also countries like China or Russia are at least promising to improve the judicial system. Even if the reasons in these cases are not the better protection of the human rights of the citizens, but to create better conditions for foreign investment, this is a good thing. Because I am convinced that the rule of law – even if implemented only partially and following mere

economic reasons – will develop its own force and tendency to enlarge itself.

Ladies and gentlemen, the ever-closer European Union has brought and still brings significant challenges for the administrative jurisdiction. Our role has changed from a mere national to a European jurisdiction and our work is fundamental for the European matter in many aspects.

Europe is built on some different pillars: Of course, the idea of Europe had and has a strong influence. Like in the life of individuals, so also in the life of institutions or political entities it seems to be necessary for a good performance, to be supported by a sort of philosophy, of imagination – of an idea.

Politicians mostly use to invoke those ideas when they speak of Europe, the history, the religious and philosophical roots and the effects of the Age of Enlightenment. Their speeches sound mostly like poetry. But all those ideas can only come true and can only survive in reality, when there is a solid construction, and that means in the field of political entities: A solid construction in terms of law. This can only be achieved in the language of prose, not of poetry: Europe – as it appears today – is defined by its legal framework. This framework is certainly the most important pillar of the actually existing European Union.

The courts of all the member states – we all – have the challenging mission to defend this pillar, which supports the present state of cooperation and integration. It is our duty to interpret, to explain, to develop and to apply the community law in our daily work, in thousands of individual cases. It is only the right application of the European law in the practice of the administration and the administrative courts that brings this law into force. A written law without application and implementation is only paper! The administrative courts are often the first to assess the meaning of European provisions. Moreover, the preliminary reference procedure before the European Court of Justice has deeply influenced the role of the Supreme Administrative Courts. In cases where Community law is involved they are bound by the interpretation given by the European Court of Justice. But the Court of Jus-

tice is limited to the role of an expert, acting on behalf of the national judge. It is still the national judge who has to give the final judgement and to settle the case.

Every national judge is – thus – a European judge as well. He – or she – is the judge entrusted with the care for the main pillar of the European Union. Therefore, the European Union has implied new chances and responsibilities for the administrative jurisdiction. Our competence is no longer confined to the national sphere only. In co-operation with the European Court of Justice we control the implementation of European law by our national authorities.

As a consequence the modern administrative judge must always be aware of his European role and the impact his rulings might cause at Community level.

And exactly this situation was the background to the foundation of the Association of Supreme Administrative Courts and Councils of State of the European Union. We can only sufficiently achieve the task to be also a European judge, if we have a well functioning information network between the courts of all member states.

Ladies and gentlemen, I now will come slowly to the end, which you are already longing for. So let me stress again, that Poland in both issues I dealt with – namely administrative jurisdiction and European Union – always was at the top of the development, taking into account the real circumstances, which – of course – confined the possibilities of action.

Poland was the first country in the region under the influence of the Soviet Union, which created an administrative Court. Three years ago we celebrated the 25th anniversary of the Polish Main Administrative Court in the Royal Castle of Warsaw. And four years ago, the big reform of the Polish administrative court system came into force with the new two level court organisation. With this new structure the Polish administrative jurisdiction increased and intensified its effectiveness. And concerning Europe: In the hall of the Polish Parliament there is just now a small exhibition, which mainly contains a book written in the year of 1831. The author is Wo-

jcich Bogumił Jastrzębowski, and the title reads: "Draft for a European constitution". This Polish scientist and freedom fighter anticipated 175 years ago exactly the main issues, we now think are also of importance. He spoke of the Europe of the fatherlands and emphasized that a European Parliament (he called it Congress) can enact laws for the whole of Europe only by strictly observing the principle of subsidiarity. You see, Warsaw is really a good place for a European conference on administrative law!

But now let me finish with a personal remark. In the last days I had again the opportunity to visit Warsaw and again I remembered the painful period of history, which fills me – as a German – with deep shame. Being aware of this background you can imagine that it fills me – as a German – with deep gratitude to be awarded an honorary doctorate especially by the University of Warsaw.

Eckart Hien

wybitny znawca prawa administracyjnego, były prezes Federalnego Sądu Administracyjnego RFN.

Dr Hien jest osobą niezwykle otwartą na świat i ludzi, ma szerokie pozaprawnicze zainteresowania – pasjonuje się m.in. zagadnieniami ewolucji biologicznej oraz entomologią. Aktywność zawodową z sukcesami łączy z intensywną pracą naukową. Doktor Hien jest autorem ponad 50 publikacji z zakresu ochrony praw człowieka i obywatela, sądownictwa administracyjnego i administracji państwa oraz ustawodawstwa komunalnego. Wszystkie jego prace cieszą się w środowisku dużym uznaniem. Dr Hien wniósł również doniosły

wkład w działalność Stowarzyszenia Rad Stanu i Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej. Przyczynił się do nadania mu precyzyjnych form organizacyjnych, a pod jego przewodnictwem Stowarzyszenie zaczęło działać na rzecz efektywniejszego stosowania prawa europejskiego poprzez budowę systemu wymiany informacji. Szczególnie dużą rolę dr Hien odegrał w zbliżeniu Stowarzyszenia z nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, przyczyniając się tym samym do procesu integracji europejskiej.

Eckart Hien

an eminent specialist in administration law, former President of the Federal Administrative Court of the Federal Republic of Germany.

Doctor Hien is very open to the world and people, has broad interests outside the sphere of law: he is interested, i.e., in biological evolution and entomology. He combines his successful professional activity with intensive academic work. Doctor Hien has written more than 50 publications on the subject of human and citizens' rights protection, administrative judicature and of state administration and of community legislature. All his publications have been very well received in the milieu. Doctor Hien has also made an important contribution to the activities of the Association of the Councils of State and Highest Administrative Courts. He has contributed to creating a precise organisational framework for the Association and under his guidance it began to work towards more effective application of European law through the creation of an information exchange system. Dr Hien played a particularly important part in bringing the Association closer to the new member states of the European Union, thus contributing to the process of European integration.